

TANÁCSKOZOTT A HAZAFIAS NÉPFRONT MEGYEI KÜLDÖTTÉRTÉKEZLETE

(Folytatás az 1. oldalról)

A népfreonttanácskozá-
sok, falugyűlések azt is bi-
nyították, hogy megyénk la-
kosságának politikai hangulata
bizakodó, kiegyensúlyozott.
Ennek egyik megnyilvánulása,
hogy a pártönkivüliek nagy
része szívesen és aktívan támogatja a párthata-
rozatok végrehajtását, ön-
ként vállalnak társadalmi
megbízást, többletmunkát a
népfreontmozgalomban és
a közéletben.

A népfreont tevékenységi
körei közül elismeréssel szolt
a béke és barátság akciók-
ról, az évenként meghirdetett
környezetépítési verseny-
ről, a rétegpolitikai tevé-
kenységről, a Hortobágytól
a Sárrétig elnevezésű hely-
történeti vetélkedőről.

Hazánkban kialakultak
— mondta — és mind tartal-
masabban működnek a szocia-
lista demokrácia formái.
Ezeket felszínre kerülnek az
állampolgárok társadalmi ta-
pasztalatai, kezdeményezései,
felismerései és kritikái észre-
vételei. A jövőben nem újabb
szervezeti formákra van
szükség, hanem a meglévőket
kell megszilárdítani, erdem-
bemből tartalommal megtöl-
tönni. A szocialista demo-
krácia természetesen a
jogok elismerése mellett fel-
tételi a kötelezettségek tel-
jesítését is. Társadalmunk
eme lényeges alkotó elemé-
nek szellemében dolgozik a
Hazafias Népfreont is. Erősít-
ti a demokratikus módsze-
reket, előmozdítja az állam-
polgárok tapasztalatainak
hasznosítását, ezért is mon-
dhatjuk, hogy ez a mozgalom
politikai rendszerünkben ki-
vívta az öt megillető helyet,
és semmi másra nem pótol-
ható.

Amikor a megyei párt-
bizottság nevében megko-
szonjuk a megyében működő
népfreontbizottságok és akti-
visták tisztességét, lelkes,
önzetlen és sokoldalú munká-
ját, együtt kell kérjük is őket,
hogy az elkövetkezőekben
is legyenek támogatói cél-
jaink megvalósításának. Nap-
jaink alapvető közös érdeke,
legfontosabb nemzeti ügye
a fejlett szocialista társada-
lom felépítése. A Magyar
Szocialista Munkáspárt
egész tevékenysége erre irá-
nyul. Ebben a népfreontmoz-
galom is partnerünk.

A továbbiakban szolt arról,
hogy a VI. ötéves terv a szem-
lémi erők hasznosításának
terve is. A legszélsebb kö-
rű társadalmi összefogás
szükséges tehát ahhoz, hogy
a népfreont, országunk la-
kosaiban meglévő értékek
eredményt hozzanak. Utalt
Kádár János mondataira,
melyek a kereteket is megje-
lennék.

A nemzeti egység erősítése

A következőkben Kállai
Gyula tolmácsolta az MSZMP
Központi Bizottsága és a Ha-
zafias Népfreont Országos Ta-
nácsa üdvözlőit a küldöttér-
tekezletnek, majd így folytatta:

A Hazafias Népfreont
pártunk politikája alapján
sokirányú tevékenységet
folytat, s alapvető feladatok
változatlanul a nemzeti egy-
ség szüntelen ápolása és er-
sítése. Teljes joggal mon-
dhatjuk, hogy a szocialista
nemzeti egység az elmúlt
esztendőben is jelentősen
fejldött, új vonásokkal gaz-
dagodott, minőségileg is so-
kat változott. A különböző
osztályok szövetsége jó né-
hány évtizede meghatározója
fejldésünknek, s igazi kitel-
jesedéséhez a szocializmus
építésének évtizedei alatt
jutott, ez alatt megbontha-
tatlan szövetségi viszonyra
fejldött. Így jutottunk el
eddig, hogy napjainkban a
társadalmi osztályok és réte-
gek egymáshoz való viszonya
nem alkalmi jellegű, — aho-
yan ez történelmi múltunk-
ban néhányszor megnyív-
vult —, hanem egész dolgozó
népfreont politikai, gazdasági
és társadalmi tevékenység-
nek olyan nélkülözhetetlen
formája, amely átfogja és
közös cselekvésre készíti az
ország egész lakosságát.

Építőmunkáinknak, a
nemzeti egység további er-
sítése szempontjából is, vál-
tozatlanul fontos láncszeme a

„Szövetségi politikánk
zászlajára ezt írjuk: egye-
süljenek a nemzet összes al-
kotó erői, mindazok, akik azt
akarják, hogy hazánk a szocia-
lizmus építésének útján
haladjon előre. Ezenrangú
szövetségesnek tekintünk
mindenkit, aki ezt vallja és
így cselekszik.”

Azaz csakis a közös gon-
dolkodás és a feladatok közös
vállalása oldhatja meg jelen-
legi gondjainkat. A Hazafias
Népfreont-mozgalom átgondolt
tevékenységével, a helyi erő-
források jobb kihasználásával,
a szervezett takarékos-
sággal segítheti az előttünk
álló feladatok végrehajtását,
népgazdasági tervünk telje-
sítését.

Ezt követően az előadó ar-
ról beszélt, hogy a megye
pártvezeteteinek tagjai er-
tiek és erzik a rájuk háruló
feladatokat és ennek szelle-
mében dolgoznak. A további-
akban is számítanak mind-
azokra az eredményekre,
melyeket a népfreontmozga-
lom eddig felmutatott. Vége-
zetül ismételt a közös erő-
feszítésre hívta fel a figye-
lmet országunk és szűkebb
hazánk lakosainak érdeké-
ben.

Szabó László gépszereelő a
Létavétesen élő cigánylakos-
ság helyzetéről szolt. Is-
mertette a jelentős változások-
kat, és megemlítette a gon-
dotkat is. Felhívta a figye-
lmet arra, hogy a cigánylakosság
problémáinak megoldására a
jól bevált példák szerint
több szerv közös összefogása
szükséges.

Szekelyhídi Agoston író,
kritikus, munkabizottsági tag
felhívta a figye-
lmet a műve-
lődési lehetőségek ésszerű
hasznosítására, szolt az élet-
mód egyre fokozódó szere-
péről, a társadalmi gondolkodás
kérdéséről, a közösségek
szerepéről.

Az iskolai és más jellegű
nevelés fontosságáról beszélt
Simor Ottó színművész, a
Csokonai Színház tagja.
Hangsúlyozta, hogy hazánk-
ban a hazafias és internacio-
nalista életemények egysé-
ge teremtheti meg a szocia-
lista nevelés feltételeit.

leg nemzetközi méretekben
aktivizálódik. A magyar egy-
házak meggyőződésük, hitük
alapján támogatják ezt a
rendszert, mert megbizonyo-
sították arról, hogy a szocializ-
mus jobb, igazságosabb, hu-
mánusabb minden más társada-
lmi formációnál.

Az előadó a világ alakulá-
sát elemezve szolt arról, hogy
a világ haladó erői nagy fi-
gyelmet fordítanak az SZKP
közelgő XXVI. kongresszusá-
ra, valamint arra az erőfeszí-
tésre, amelyet a szocialista or-
szágok folytatnak a Helsinki
zárokormány végrehajtása ér-
dekében. Hangsúlyozta, hogy
a világ békeszerető erői to-
vább akarnak menni azon az
úton, amelyet a békes egy-
más mellett élés, az enyhülés
politikája jelölt ki számukra.

Kállai Gyula a következő
szavakkal fejezte be hozzá-
szólását:
— Hajdú-Bihar megye népfreont-
aktivistái meggyőződés-
szerint méltóképpen ké-
szülnek fel mozgalmunk VII.

Országos
tanácsunk nevében a külön-
böző szintű népfreontbizottsá-
goknak, minden aktivistának
elismerésünk tolmácsolásával
mondok köszönetet eddig vég-
zett munkájukért. Kérem,
újult erővel folytassák ezt a
tevékenységet ebben az eszt-
endőben és a következő öt
évben is. Hazánk, népfreont,
nemzetünk gyarapszik vele és
általa.

Nemzedékek kapcsolata

Az ebédszünet után a ta-
nácskozás folytatta munkáját.
Szórádi Sándor, a KISZ me-
gyei bizottságának első titká-
ra szolt azokról a területek-
ről, melyeken az elmúlt öt év
során a KISZ-fiatalkok is ta-
núbizonyosságát adták annak,
hogy mindennapi munkájuk-
kon kívül is készek céljaink
érdekében tenni. A tapasztal-
atok szerint a fiatalok ne-
velésében sokat számít az,
hogy az idősebb nemzedékek
tapasztalatait is hasznosítani
tudják.

Tudatában vagyunk an-
nak — mondta —, hogy olyan
örökséget kaptunk, amiben
még egyetlen fiatal nemzedék
sem részesült: a szocializmus
és a békét. Azt is tudjuk, mit
kell ezért tennünk.

Elmondta, hogy a ma fiatal-
ságában is él a korosztályára
valló lendület, de ennek ki-
bontakoztatását az idősebb
nemzedékeknek is kell a
mindennapi munka során tá-
mogatni.

Dr. Hajdú Aladár, a me-
gyei tanács osztályvezetője,
a népfreont megyei bizottsága
alkotmányjogi munkabizottsá-
gának elnöke a társadalmi
viták tapasztalatait összege-
zte. Szolt azokról a fórumok-
ról, melyek egy-egy település
jövőjével kapcsolatos felszó-
lásokkal összegyeztek — pél-
dául a falugyűlések —, és a
népfreont törvény-előkészítési
tevékenységéről is.

Dr. Kocsis Elemér, a Deb-
receni Református Kollégium
főigazgatója a nemzeti egység
erősítése kapcsán beszélt a
református egyházak haladó
hagyományairól és az ezt
tükröző nemzetközi tevé-
kenységről. Örömmel jelen-

tette ki, hogy megyénkben az
állam és az egyház kapcsolata
példaszerűnek tekinthető,
és ismertette azokat a terü-
leteket, melyeken a református
egyház országépítésünk
partnerre.

Hajdúböszörmény képvise-
letében szolt fel Szabó
István, az ottani Egysült Iz-
zó dolgozója, aki a körzeti
népfreontbizottságok munká-
ját ismertette.

Varga László, a KIOSZ
megyei titkára elmondta,
hogy megyénk kisiparosai el-
sőként csatlakoztak a Haza-
fias Népfreont kongresszusa
tiszteletére tett felajánlás-
hoz, és tavaly közel másfél
millió forint társadalmi mun-
kát végeztek.

Báránkó Andrásné tsz-
tag, a megyei bizottság tagja
lakóhelyén, Egyekén szervezt
tapasztalatait ismertette.
Kérte, hogy még több mun-
kaerővel legyen helyben a
falusi asszonyoknak.

Dr. Csatári Bálint, a be-
rettyőújfalui gimnázium ta-
nára várossá vált lakóhelyé-
nek szerepéről, illetve lakó-
telepi tapasztalatairól adott
számot.

A vita utolsó hozzászólója
Kiss Valéria, a BFK debreceni
gyógyegységének közmű-
velődési előadója volt, aki
főként arról beszélt, hogy a
közéleti munka és a családi
élet összeegyeztetése egyre
több nő számára válik lehe-
tessé, hangsúlyozta: ezt a
feladatot kell erősíteni a
jövőben is.

Az idő rövidsége miatt
többet írásban adtak be
hozzászólásukat, melyeket a
küldöttgyűlés jegyzőkönyve
rögzít.

Választások

Az elhangzottakat dr. Al-
berth Béláné összegezte, s
elmondta, hogy az észrevéte-
leket a jövőben hasznosítja a
megválasztásra kerülő me-
gyei népfreontbizottság.
Az elnök Nagy Zsuzsa, a

megyei bizottság elnökhely-
ettese megköszönte a me-
gyei népfreontbizottság és a
pénzügyi ellenőrző bizottság
munkáját, mivel a két testü-
let megbízatása lejárt. Beje-
lentette, hogy a küldöttgyű-

A szünetben a küldöttek népművészek alkotásaival ismerkedtek

lések 90 tagú bizottságot, 9
tagú pénzügyi ellenőrző bi-
zottságot, valamint 32 kong-
resszusi küldöttet kell választania,
és javasolnia kell azt,
hogy 8 személy legyen a Ha-
zafias Népfreont Országos Ta-
nácsa tagja. Meg kell választani
a munkabizottságok vezetőit is.

Ezt követően Fazekas Károly,
a Hazafias Népfreont Or-
szágos Elnökségének tagja
ismertette a jelölőbizottság
állásfoglalását, amelynek
alapján a küldöttgyűlés a
következőket választotta meg
a Hazafias Népfreont Hajdú-
Bihar megyei Bizottságának
tagjaiként: dr. Alberth Béláné,
Alföldi Sándor, Alsózentiványi
Lajos, Bartha János, Balogh
Irméné, Bartók Józsefné,
Báránkó Andrásné, Benke
István, Bíró Lajos, Czegle
Jánosné, dr. Demeter Lajos,
Dobos Lajosné, Eltás András,
Farkas István, Farkas György,
Flaskai Jánosné, Fábiny Nagy
István, Fejér János, Fogarasi
Valéria, Fülöp János, Fülep
Tamásné, Gál Andrásné,
Gönczi László, Gulácsi Pál,
Gyengéné Verik Magdolna,
Hamza Sándor, Herczku Józsefné,
dr. Hernádi György, Jakab Zoltán,
Jánószky Mihályné, Kálmán
Mihály, Kecskés László,
Keresztes Mihályné, Kmetty
Gyula, Kincses Gyuláné,
Kiss Valéria, Király György,
Kresztes Gyuláné, dr. Kocsis
Elemér, dr. Kolozsvári Lajos,
Kormosné dr. Kántor Erzsébet,
Kovács Imre, Krajinik Györgyné,
dr. Ladányi Józsa, Magyar Tibor,
Magyari István, Matuz Károly,
Márton Péterné, dr. Matuz
Mátyás, Mile Anikó, dr. Murányi
Klára, Nagy Albert, dr. Nagy
Imre, Nagy Károlyné, Nagy
Zsuzsa, dr. Nánási Pál, dr. Nyerges
János, Oláh Mihály, dr. Oláh
József, Orbán Imre, dr. Orosz
László, dr. Papp Imre, Papp
Lajos, Papp Géza, Papp Lajosné,
Pataki György, Pelei Attila,
Pelyva István, Rózsa János,
Seffer Gábor, dr. Séri Kornél,
Schuszter Béla, dr. Sütő Sándor,
Szabó János, Szabó Mártonné,
dr. Szabó Irméné, dr. Szalay
Sándor, Szemán Istvánné,
dr. Sziki Gusztáv, Szító János,
Szökös Piroksa, Taar Ferenc,
Taraczkózi Ferenc, Tarnóczy Irén,
Tóth Gábor, Varga Zsigmond,
Varga László, Varró Jánosné,
Végh Csaba, dr. Végh József.

Ugyanígy megválasztották
a pénzügyi ellenőrző bizottság
tagjait, valamint a népfreont
kongresszusára delegált
megyei küldötteket.

A küldöttgyűlés a követke-
zőket javasolta a Hazafias
Népfreont Országos Tanácsa
tagjainak: dr. Alberth Béláné,
dr. Bartha János, Gali Jánosné,
Hadadi Imre, dr. Jakucs Pál,
Varró Jánosné, Vámos Irma.

A Hazafias Népfreont me-
gyei bizottsága mellett működő
munkabizottságok elnökei
és titkárai a következők let-
tek: Sikula Györgyné, Szarka
Istvánné, dr. Balassa Klára,
Taraczkózi Ágnes, Gál Andrásné,
dr. Pál Mártonné, dr. Murányi
Klára, Király Zoltánné, dr. Bajkó
Mátyás, Nagy Attiláné, Jánószky
Mihályné, dr. Séri Kornél, dr.
Farkas Dezső, dr. Tóth Béla,
Arató Attila, Szekelyhídi
Agoston, Suhaji Józsefné.

A pénzügyi ellenőrzési bi-
zottság elnöke Taraczkózi
Ferenc, Titkára Farkas Lajos,
a Hajdú-Bihar megyei KÖJÁL
gazdasági vezetője lett.

Ezután Fülöp János kért
szót, aki a megyei pártbi-
zottság nevében meleg szavak-
kal köszönte meg Fazekas
Károly munkáját, aki több
mint másfél évtizedig a
megyei népfreontbizottság el-
nöke volt. A levezető elnök,
Nagy Zsuzsa átadta Fazekas
Károlynak a népfreontbizottság
ajándékát, majd kö-
szöntött két olyan népfreont-
aktivistát, aki a legutóbbi
időig a megyei bizottság
tagja volt, és elmondta, hogy
a HNF megyei bizottsága örökös
tagjának tekintti a
múlt században született
Gyulai Andrást és Kiss La-
jos, akik meleg szavakkal
köszönték meg a küldöttgyű-
lés elismerését.

Az újonnan megválasztott
tisztségviselőket nevében dr.
Kolozsvári Lajos mondott
köszönetet a bizalomért, s
elmondta, hogy a testületek
igyekeznek a korábbi erdemény-
munkát folytatni.

A küldöttgyűlés Nagy Zsu-
za zárszavával ért véget,
aki a résztvevőket meghívta
arra az előadóra, melyen a
Csokonai Színház művészei
léptek fel, s amelynek teljes
bevétele az idős emberek in-
tézményeinek javára fordít-
ják.

dr. Demeter Lajos, Kis, Va-
léria, Végh Sándor, Demeter
József, dr. Papp Imre, Szűcs
Bertalan, Szabó János, Buruzs
Mihály, Balogh Béla, Papp
Péter, dr. Géczi László, Uj
Imre, dr. Sütő Sándor, dr.
Imre Sándor, Kindl József-
né, Csorbák János, dr. Hajdú
Aladár, dr. Varga Tamás.

Ezt követően megtartotta
első — nyilvános — ülést a
megválasztott megyei népfreont-
bizottság és a pénzügyi
ellenőrző bizottság. A népfreont-
bizottság megválasztotta
az elnökség tagjait és a tisz-
tségviselőket.

A Hazafias Népfreont Haj-
dú-Bihar megyei Bizottságá-
nak elnöke dr. Kolozsvári La-
jos, a megyei tanács végre-
hajtó bizottságának titkára
lett. Titkára dr. Albert Bélá-
né, az alelnökök: Bartha Já-
nos nyugdíjas, Kiss Valéria, a
BKF debreceni gyárának köz-
művelődési előadója, Nagy
Zsuzsa, a Napló rovatvezető-
je, dr. Sütő Sándor, a Pálya-
választási Intézet igazgatója,
Végh Csaba, a balmazújvárosi
Lenin Tsz főigazgatója.

A legnagyobb tö-
lom alapvető fel-
fáradozni, hogy
nemzeti egység er-
élet minden terü-
nyesüljön. Ennek
a mozgalmi munká-
meny társadalmi
réteg aktív részve-
galmazása és szer-
számolási idősz-
munkásságnak a
ban betöltött szer-
kasság létszámáva-
erősödött, szélesed-
tület tagok és a
között jelentősen
ri és mezőgazdasá-
sok aránya. A né-
mokon a munkás
sen éltek közle-
geikkel. Gondot
elmúlt időkben
bejáró munkások
kasszállásos élők
nál megoldásba-
rult jelentősebben.

A legnagyobb tö-
lom alapvető fel-
fáradozni, hogy
nemzeti egység er-
élet minden terü-
nyesüljön. Ennek
a mozgalmi munká-
meny társadalmi
réteg aktív részve-
galmazása és szer-
számolási idősz-
munkásságnak a
ban betöltött szer-
kasság létszámáva-
erősödött, szélesed-
tület tagok és a
között jelentősen
ri és mezőgazdasá-
sok aránya. A né-
mokon a munkás
sen éltek közle-
geikkel. Gondot
elmúlt időkben
bejáró munkások
kasszállásos élők
nál megoldásba-
rult jelentősebben.

Sok vonással ga-
munkás-paraszt
megyénkben. A fi-
zó családok
együtt található
mezőgazdasági fog-
kapcsolatokat a
szilárdították a
mozgalmi, társad-
kenység különböző
politikai tevékeny-
ményként olyan
értékeket tarthatt
mint a különböző
lós körvonalazása,
ség folyamatos
lékvő támogatása,
fokozottabb kilen-
idejélműlt keretek
A népfreont biz-
munkabizottságai
vistái között az
minden rétegnek
lves képviselőit
meg olyan arányt
réteg társadalmi
suszárását fejez
puszta mennyiség-
kon.

Jó kapcsolatot a
a népfreontbizottsá-
iparosokkal, kisi-
kel, akik a népfre-
sere évről évre na-
tékú társadalmi
járulnak hozzá
fejlesztéséhez.

A kongresszus
ban a társadalmi
rétegek fokozatos
figyelhető meg. El-
tároló és — egyeztető
a párt szövetségi
nak gyakorlati m-
sával a népfreont
elősegítette.

A nopolitikai
végrehajtása érd-
népfreontbizottsá-
gok

A népfreont biz-
munkabizottságai
vistái között az
minden rétegnek
lves képviselőit
meg olyan arányt
réteg társadalmi
suszárását fejez
puszta mennyiség-
kon.

Jó kapcsolatot a
a népfreontbizottsá-
iparosokkal, kisi-
kel, akik a népfre-
sere évről évre na-
tékú társadalmi
járulnak hozzá
fejlesztéséhez.

A kongresszus
ban a társadalmi
rétegek fokozatos
figyelhető meg. El-
tároló és — egyeztető
a párt szövetségi
nak gyakorlati m-
sával a népfreont
elősegítette.

A nopolitikai
végrehajtása érd-
népfreontbizottsá-
gok

A népfreont biz-
munkabizottságai
vistái között az
minden rétegnek
lves képviselőit
meg olyan arányt
réteg társadalmi
suszárását fejez
puszta mennyiség-
kon.

Jó kapcsolatot a
a népfreontbizottsá-
iparosokkal, kisi-
kel, akik a népfre-
sere évről évre na-
tékú társadalmi
járulnak hozzá
fejlesztéséhez.

A kongresszus
ban a társadalmi
rétegek fokozatos
figyelhető meg. El-
tároló és — egyeztető
a párt szövetségi
nak gyakorlati m-
sával a népfreont
elősegítette.

A nopolitikai
végrehajtása érd-
népfreontbizottsá-
gok

A megyei népfreont részletesen szolt a Hajdú-Bihar 1976-ban történt 10 tartalmát kivon

A SZOC

A legnagyobb tö-
lom alapvető fel-
fáradozni, hogy
nemzeti egység er-
élet minden terü-
nyesüljön. Ennek
a mozgalmi munká-
meny társadalmi
réteg aktív részve-
galmazása és szer-
számolási idősz-
munkásságnak a
ban betöltött szer-
kasság létszámáva-
erősödött, szélesed-
tület tagok és a
között jelentősen
ri és mezőgazdasá-
sok aránya. A né-
mokon a munkás
sen éltek közle-
geikkel. Gondot
elmúlt időkben
bejáró munkások
kasszállásos élők
nál megoldásba-
rult jelentősebben.

A SZOC

A népfreont moz-
génély fogva a szocia-
mokrácia fejlődése
minden területén
kődik a társadalmi
kiszélesítése érd-
népfreontbizottsá-
gok zetlen és nagy
vettek részt az or-
és tanács választá-
sítésében és let-
ban. A legutóbbi
megalódon szinte-
nvi tanácsstaggal b-
előzőleg közremű-
késében. A választá-
ban több mint tíz
frontaktivista vett
részét.

A Hazafias Népfrent Hajdú-Bihar megyei Bizottságának beszámolója a VI. kongresszus óta végzett munkáról

A megyei népfrentbizottság a küldöttértekezlet résztvevőinek részletesen számot adott arról a tevékenységről, amelyet a Hajdú-Biharban tevékenykedő népfrentbizottságok az 1976-ban történt megválasztásuk óta folytattak. A beszámoló tartalmát kivonatolva ismertetjük.

A szocialista nemzeti egység erősítéséért

A legnagyobb tömegmozgalom alapvető feladata azon fáradozni, hogy a szocialista nemzeti egység erősödjék, az élet minden területén érvényesüljön. Ennek érdekében a mozgalmi munkában valamennyi társadalmi osztály és réteg aktív részvételét szorgalmazzuk és szervezzük. A beszámoló időszak alatt a munkásságnak a mozgalomban betöltött szerepe a munkásság létszámával arányosan erősödött, szélesedett. A testületi tagok és az aktivisták között jelentősen nőtt az ipari és mezőgazdasági munkások aránya. A népfrent fórumokon a munkások tudatosan éltek közéleti lehetőségeikkel. Gondot jelentett az elmúlt időszakban is, hogy a bejáró munkások és a munkásszálláson élők problémáinak megoldásában nem sikerült jelentősebben előre lépni.

Sok vonással gazdagodott a munkás-paraszti szövetség megerősítése. A fizikai dolgozó családok többségében együtt található az ipari és mezőgazdasági foglalkozás. A kapcsolatokat mélyítették, szilárdították a politikai, mozgalmi, társadalmi tevékenység különböző formái. A politikai tevékenység eredményeként olyan társadalmi értékeket tarthattunk számon, mint a különböző érdekek valós körvonalazása, a szövetség folyamatosságának cselekvő támogatása, az életmód fokozottabb kilendítése az idejétmúlt keretektől.

A népfrent bizottságaiban, munkabizottságaiban, aktivisták között az értelmiség minden rétegének tekintélyes képviselőit találhatjuk meg olyan arányban, ami e réteg társadalmi hatásait, kisuvarzását fejezi ki túl a pusztán mennyiségi arányokon.

Jó kapcsolatot építettek ki a népfrentbizottságok a kisiparosokkal, kiskereskedőkkel, akik a népfrent felkérésére évről évre nagyobb mértékű társadalmi munkával járulnak hozzá lakóhelyük fejlesztéséhez.

A kongresszusok távlatában a társadalmi osztályok és rétegek fokozatos közeledése figyelhető meg. Ezt érdekelte és egyeztető munkával, a párt szövetségi politikájának gyakorlati megvalósításával a népfrentmozgalom is elősegítette.

A nő- és rétegpolitikai bizottságai — nagy gondot fordítanak a nők körében végzett ismeretterjesztésre. Emellett igyekeztek cselekvési-szereplési alkalmat is teremteni a nők részére: szakköröket, tanfolyamokat, kézimunkakiállításokat szerveztek, anyák és kismamák klubjait működtették a megyében több helyen is. Különösen figyelmet fordítottak a gyesen levő fiatalasszonyokra.

A nők közéleti tevékenységbe kapcsolását a népfrent szerepet játszanak a népfrent által irányított szülői munkaközösségek, amelyekben több mint 12 ezer asszony végez társadalmi munkát. A beszámoló időszakban nemcsak a népfrentbizottságok, hanem a tanácsok tagságán belül is nőtt a nők aránya.

Az ifjúságpolitikai határozat végrehajtását a népfrent többek között a tanköteles korúak felkutatásával, „ifjúsági orjáratok” szervezésével, a KISZ-en kívüli fiataloknak a mozgalomba való bevonásával segítette. A beszámoló időszakban valamennyi felsőoktatási intézmény hallgatóival folytatott beszélgetést a népfrentbizottság tagjai. Megrendezték a pályakezdő fiatalok fórumát.

Az idős emberek helyzetével való foglalkozás a népfrentmunka jelentős területe. Az aktív tevékenységre képes idős emberek ezreit vonták be a mozgalmi munkába támaszkodva nagy élettapasztalattal. A népfrent kezdeményezte és szervezte az öregek napközi otthonainak létesítését, az érte felajánlott társadalmi munkákat. 1979-ben megrendezték az idős emberek megyei konferenciáját.

Az elmaradott körülmények között élők közül a népfrent különös figyelmet fordított a cigánylakosságra. Javaslataikat dolgozták ki és szerveztek, népszerűsítő tevékenységet vállaltak, hogy a cigányok egészségügyi, állampolgári és munkajogi ismereteit bővítsék.

A megye román nemzetiségiek által lakott területein a népfrentszervek nemzetiségiek találkozik, öntevékeny együttesek, olvasó- és nyelvi táborok szervezésében és fenntartásában vettek részt.

A különböző egyházak hívei és tisztviselői helyet kértek és kaptak a nemzeti egység kifejező mozgalom tevékenységében, választott testületeiben is.

A szocialista demokrácia fejlesztéséért

A népfrentmozgalom jellemzője a szocialista demokrácia fejlődésének szinte minden területén közreműködik a társadalmi részvétel biztosítása érdekében. A népfrentbizottságok szerveztek és nagy aktivitással vettek részt az országgyűlési és tanácsi választások előkészítésében és lebonyolításában. A legutóbbi választást megelőzően szinte valamennyi tanácsot beszélgettek, előzőleg közreműködtek a tanácsotai beszámoló szervezésében. A választási munkában több mint tízezer népfrentaktivista vett részt, je-

lalatokról szóló törvény, a kereskedelmi, a közérdekű bejelentésekről, az államigazgatási eljárásról szóló törvénytervezeteket.

A tanácsok és a népfrentbizottságok együttműködése megerősítette az utóbbi években különösen sokat fejlődött. Érvényesült a tanácsotvénnyek az előírása, hogy a népfrentmozgalom legyen a tanácsok leszállóbb tömegpolitikai bázisa. A népfrentszervek rendszeresen megvitatják a fejlesztési terveket, és azokhoz hasznosítható javaslatokat tettek.

A szocialista demokrácia kibontakozásának jelentős közéleti fórumai a megerősített évenként megtartott falugyűlések, amelyeknek szer-

A tömegpolitikai ismeretterjesztő és a propagandamunka a népfrentmozgalom egyik legfontosabb tevékenységi területe. Általánosságban a gyakorlat, hogy az előadások, vitaformák a központilag ajánlott témák mellett helyi kérdéseket is megbeszélnek. A népszerű propagandafarmak azok, amelyek lehetőséget nyújtanak az állampolgároknak véleménynyilvánításra is. Különösen jelentős ez a munka a kis településeken és tanyaközpontokban, ahol gyakorlatilag ez adja a közéleti lehetőséget az ott élőknek. Hasonlóan fontos területei a propaganda- és ismeretterjesztő munkának a városok új lakótelepei, ahol az új lakóköltözés az emberek jelentős része számára életmódváltást is jelent. Ennek a munkának a legjobb formáit a jövőben kell kidolgozni és alkalmazni.

A népfrentbizottságok szerveztek — és szerveznek — előadás-sorozatokat, egyedi előadásokat, szülői akadémia- és iskolai, politikai, jogi, tanácsotai, nő- és ifjúsági, valamint értelmiségi vitafórumokat, lakossági beszélgetéseket, népfrentesteket, idős emberek, gyesen levők, cigányok stb. részére szervezett rétegbeszélgetéseket, működtetnek klubokat (szülői, nyugdíjasok, értelmiségiek stb. részére), ismeretterjesztő munkát folytatnak baráti körök keretében is. Az utóbbi években jelentősen növekedett a jogpropaganda-tevékenység szerepe.

A népfrent művelődéspolitikai tevékenysége több formában folyik. Az olvasómozgalom folyamatos agitációs, nevelő és szervező munkát, színes és tartalmas akciókat, rendezvényeket jelent. A könyvtárakkal közösen szervezik az Olvasó népi elnevezésű mozgalmat, részt vesznek a népfrentszervek az ünnepi könyvhét, a költészet napja, a gyermekkönyvnapok, az őszi megyei könyvhetek és a politikai könyvhetek szervezésében, lebonyolításában. Különös gondot fordítanak a kisközségekben működő művelődési közösségek fejlesztésére. Az olvasótábori mozgalom tartalmában évről évre gazdagodik: évenként tíz-tizenkét táborban 300—350 fiatal ismerkedik az irodalommal.

A megye képzőművészei aktívan bekapcsolódnak a népfrent által szervezett mű-

vezése a tanácsok és a népfrent közös feladata. Egy-egy ilyen fórumon a tennivalók és gondok sokasága került felszínre s számtalan konkrét javaslat hangzott el. Különösen jelentős a falugyűlések megtartása a társközségekben.

A közelmúltban választották meg a lakó- és utcabizottságokat. A lakóközvet öntevékeny, demokratikusan választott testületei még nem használták ki adottságaikat, munkájukra a jövőben nagyobb figyelmet kell fordítani.

A nagyobb akciók szervezésekor a népfrentbizottságok igénybe vették az üzemi foglulások, amelyeknek szer-

A szocialista tudat formálásáért

velődéspolitikai akciókba. Az Országos Filharmónia helyi kirendeltségének közreműködésével a beszámoló időszakban ötvenegy zenei rendezvény volt, amelyen mintegy 30 ezren vettek részt.

A honismereti, helytörténeti munka hozzájárul az egészséges lokálpatriotizmus, a szocialista hazafiság és proletár internacionalizmus eszméi-gyakorlati szilárdításához, a helyes nemzeti önismeret kialakításához. Az elmúlt években a megyékben tíz helyen működött honismereti munkabizottság. A népfrent támogatja a szak-szervezeti keretekben történő üzemtörténet-írást. A honismereti munkához sok segítséget nyújtanak a mozgalomnak a múzeumok és a levéltár szakemberei.

Az elmúlt években tizenhatszáz honismereti-helytörténeti szakkör és tizenkét klub, negyven pávakör és citeragyüttes, harminc néptánc-, tizenöt népi disztó-hímező és egy fadaragó szakkör működött a megyében.

A cigánylakosság körében tizenhét klubot működtetnek, hatvan általános iskolás gyerek részvételével három nyelvtáborok a cigánygyerekek olvasótáborát. Jelentős tömegeket mozgató kezdeményezés volt a beszámoló időszakban a Hortobágytól a Sárrétig elnevezésű mozgalom, amelyben éppen úgy szerepet kap a helytörténet, a hagyomány-ápolás, mint az olvasás vagy az amatőr művészet. Négy év alatt 28 községet pezdített meg a mozgalom, aktivizálva a termelősövetkezeti pártaszság, az értelmiség, a eljárási munkások, a nyugdíjasok, nemzetiségi lakosok és a fiatalok csoportjait. 1977—78-ban 800—1000, 1979—80-ban 1000—1200 lakos vett részt konkrétan a települések közötti versengésben.

A népfrentbizottságok a VI. kongresszus óta kiemelt figyelmet fordítottak a különböző korosztályú emberek sportolási igényének felkeltésére, kielégítésére. Több helységeben egész napos, minden réteget megmozgató sportprogramokat rendeztek, illetve a szervezésben közreműködtek. Mivel a megyékben viszonylag kevés a lehetőség játéka, sportra, a népfrent szorgalmazzuk, hogy társadalmi összefogással kis tereket, pályákat építsenek, alakítsanak ki — erre több helyen már jó példák is vannak.

A népfrentbizottságok fontos feladata volt a beszámoló időszakban, hogy a mozgalom eszközeivel segítsék a gazdaságpolitikai feladatok, ezen belül az V. ötéves ter-

vezése a tanácsok és a népfrent közös feladata. Egy-egy ilyen fórumon a tennivalók és gondok sokasága került felszínre s számtalan konkrét javaslat hangzott el. Különösen jelentős a falugyűlések megtartása a társközségekben.

A közelmúltban választották meg a lakó- és utcabizottságokat. A lakóközvet öntevékeny, demokratikusan választott testületei még nem használták ki adottságaikat, munkájukra a jövőben nagyobb figyelmet kell fordítani.

A nagyobb akciók szervezésekor a népfrentbizottságok igénybe vették az üzemi foglulások, amelyeknek szer-

velődéspolitikai akciókba. Az Országos Filharmónia helyi kirendeltségének közreműködésével a beszámoló időszakban ötvenegy zenei rendezvény volt, amelyen mintegy 30 ezren vettek részt.

A honismereti, helytörténeti munka hozzájárul az egészséges lokálpatriotizmus, a szocialista hazafiság és proletár internacionalizmus eszméi-gyakorlati szilárdításához, a helyes nemzeti önismeret kialakításához. Az elmúlt években a megyékben tíz helyen működött honismereti munkabizottság. A népfrent támogatja a szak-szervezeti keretekben történő üzemtörténet-írást. A honismereti munkához sok segítséget nyújtanak a mozgalomnak a múzeumok és a levéltár szakemberei.

Az elmúlt években tizenhatszáz honismereti-helytörténeti szakkör és tizenkét klub, negyven pávakör és citeragyüttes, harminc néptánc-, tizenöt népi disztó-hímező és egy fadaragó szakkör működött a megyében.

A cigánylakosság körében tizenhét klubot működtetnek, hatvan általános iskolás gyerek részvételével három nyelvtáborok a cigánygyerekek olvasótáborát. Jelentős tömegeket mozgató kezdeményezés volt a beszámoló időszakban a Hortobágytól a Sárrétig elnevezésű mozgalom, amelyben éppen úgy szerepet kap a helytörténet, a hagyomány-ápolás, mint az olvasás vagy az amatőr művészet. Négy év alatt 28 községet pezdített meg a mozgalom, aktivizálva a termelősövetkezeti pártaszság, az értelmiség, a eljárási munkások, a nyugdíjasok, nemzetiségi lakosok és a fiatalok csoportjait. 1977—78-ban 800—1000, 1979—80-ban 1000—1200 lakos vett részt konkrétan a települések közötti versengésben.

A népfrentbizottságok a VI. kongresszus óta kiemelt figyelmet fordítottak a különböző korosztályú emberek sportolási igényének felkeltésére, kielégítésére. Több helységeben egész napos, minden réteget megmozgató sportprogramokat rendeztek, illetve a szervezésben közreműködtek. Mivel a megyékben viszonylag kevés a lehetőség játéka, sportra, a népfrent szorgalmazzuk, hogy társadalmi összefogással kis tereket, pályákat építsenek, alakítsanak ki — erre több helyen már jó példák is vannak.

éves tervek előkészítésében jó partnerei voltak a tanácsoknak. Különböző fórumok szervezésével lehetőséget biztosítottak arra, hogy általában vagy szakkörökben a megye lakosságának véleménye kifejezésre jusson.

Részt vettek a népfrentszervek a településpolitikai tervek kialakításában, a fejlesztési gondok számbavételében, a kereskedelmi, szolgáltatási problémák feltárásában. Különböző fórumokat szerveztek, amelyeken leggyakrabban a gyermekintézmények fejlesztése, az ivóvízellátás, a belvízelvezetés, a csatornázás, az út-, járdaeépítés, a kereskedelmi és javító szolgáltatás, az ellátás minőségi javításának szükségessége került fel. Anketákat, áru- és divatbemutatókat szerveztek a tanácsokkal, szakszervezetekkel, kereskedelmi és ipari vállalatokkal közösen. A magánlakás-építés problémáinak megismerése végett építési napokat szerveztek.

Megyeinkben több évtizedes hagyományai vannak a településfejlesztési társadalmi munkának. A tanácsok és népfrentbizottságok arra törekedtek, hogy a társadalmi munka a helyi tervek megvalósításának lényeges kiegészítője legyen.

Míg 1975-ben 195 millió, addig 1979-ben 292 millió forint értékű társadalmi munkát végeztek a megye lakosai, négy év alatt közel egymilliárd forint értékkel gazdagították saját lakóhelyüket. A párt XII. kongresszusa, valamint hazánk felszabadulásának 35. évfordulója tiszteletére megyénk lakossága mintegy 180 millió forint ér-

teszték társadalmi munkát vállalt és végzett el. Többek között minden településen elültettek 35 fát, s ezek gondozását az úttörők és KISZ-esek vállalták.

Rendkívül jelentős volt az óvodafejlesztés érdekében megindított társadalmi akció, eredményeként az V. ötéves tervben 1500 óvodai hellyel több valósulhatott meg.

A műszaki szakemberek a népfrent felkérésére az elmúlt években közel száz tervet készítettek el társadalmi munkában. Társadalompolitikai szempontból jelentős a népfrent és a szövetkezeti mozgalom együttműködése. A népfrentszervek társadalmi eszközökkel segítettek a mezőgazdasági termelési programok megismertetését, megvalósítását. Nagy súlyt helyeztek a háztáji és kisegítő gazdaságokban folyó munka segítésére, a kertbarátkörök a népfrent egészé alatt folytatták tevékenységüket. Évente megrendezték a kistermelők termékeit bemutató zöldség-gyümölcs kiállításokat.

Az utóbbi évek előtérbe került feladata, a környezetvédelem ugyancsak a népfrentmunka szerves részévé vált. Megyeink városában és a községek többségében működik környezetvédelmi bizottság vagy csoport. A lakosság nagy tömegeit mozgósító népfrentrendezvényeken, fórumokon, falugyűléseken mind több szó esik a környezet ártalmáról, rendeltetéséről, rongálásokról, a lakosság tenniakaratát bizonyítják a környezet fejlesztését, tisztaságát elősegítő társadalmimunka-felajánlások.

Az utóbbi évek előtérbe került feladata, a környezetvédelem ugyancsak a népfrentmunka szerves részévé vált. Megyeink városában és a községek többségében működik környezetvédelmi bizottság vagy csoport. A lakosság nagy tömegeit mozgósító népfrentrendezvényeken, fórumokon, falugyűléseken mind több szó esik a környezet ártalmáról, rendeltetéséről, rongálásokról, a lakosság tenniakaratát bizonyítják a környezet fejlesztését, tisztaságát elősegítő társadalmimunka-felajánlások.

Az utóbbi évek előtérbe került feladata, a környezetvédelem ugyancsak a népfrentmunka szerves részévé vált. Megyeink városában és a községek többségében működik környezetvédelmi bizottság vagy csoport. A lakosság nagy tömegeit mozgósító népfrentrendezvényeken, fórumokon, falugyűléseken mind több szó esik a környezet ártalmáról, rendeltetéséről, rongálásokról, a lakosság tenniakaratát bizonyítják a környezet fejlesztését, tisztaságát elősegítő társadalmimunka-felajánlások.

Ne a piac, az emberség nevében is!

A LÁTHATLAN ELLENÁLLÁS

A megőrzött zsebnotez az újságíró feljegyzéseinek, adatkázainak gondosan elásott ládája. Csak az időt várja, hogy a fedelét felüssék. 1980. február 18-án, nem sejtve, hogy majdnem egy évnek kell elteltie a fölnyitásig, így csuktam be egy határidőnaplót. Nem sejtetem, hogy ami belekerült, az újságban akkor napvilágot látva csak akadályozhatja, mintsem segítheti a gomböntés ügyét, melyet a Debreceni Általános Szolgáltató Ipari Szövetkezet elnöke, Balázs József karolt fel. Nyiljon ki hát most ez a napló, amikor e hideg fényű borostyános gombokat már öntik is Hajdúszovátón egy régi, megvásárolt nagyzaházban.

„Van egy belső, házi ellenzék — olvasom az elnök monológját —, amely nemcsak tart és fél az újtól, de állítja is, hogy az új a meglévő profilt zavarja. A műgyantából öntött kaptafa (mert azt is lehet önteni belőle) azonban — milyen érdekes! — az egyik profil, az ortopédicézetet nemhogy zavarja, de tagadhatatlanul felénkíti. Miért? Az ortopédicézet nem egyformák, különböző-

foglalkoztatottak, akiknek semmi haszna. A műgyantakészítéket folytató labor vezetője szélhámos. Valaki olyan információkat juttatott ki, hogy a kísérletekre 200 ezer forintot hagytunk jóvá. Egy nullával tévedett — valaki.” (Megjegyzés: E. László nem kis ember. A véleménye ugyancsak számít.)

Kérdés Balázs Józsefhez: — Mint a szövetkezet vezetője meghátrál-e a gombgyártást ellenzők elől? — Ilyen nyomás alatt jelenleg nem adhatom rá az áldásomat.

(Megjegyzés: Az elnököt külső nyomás tartja sakkban.)

1980 márciusa. Bejegyzés:

„A vegyész-mérnökkel (dr. Krajcsovic Istvánnal) együtt megyek fel Budapestre, a Nehézipari Minisztériumba. Kíváncsi vagyok megszerzi-e azt a határozatot, amely felmenti a szolgáltató szövetkezetet a műgyantaöntés tilalma alól. Megszerzi. Egy félóra múlva sem telik. Lemásolom: — A szövetkezet kérelmében előadta, hogy művirággyártásának gazdaságos működése a papírból készült művirágok iránti kereslet csökkenése miatt nem biztosítható.

rágárszlegnél. Joggal. A hazai alapanyagú gombgyártás lehetőségével ez idő tájt lepte meg a rokkant nyugdíjas vegyész-mérnök a szövetkezeti kiutat kereső vezetőjét. Hogy minél előbb megtalálja medrét a humanitárius és gazdaságos szándék, dr. Krajcsovic elvetette magát az újítási szabadelomnak még a gondolatát is. (Magyarországon ugyanis a gombot a poliészter gyantából forgácsolják!) Eközben kissé visszabilent a papírvirágok felé a kegyeleti érdeklődés. Bizar módon. Az időt álló műanyag koszorúcskák, minthogy hervadhatatlanok, tömegével kerültek a temetők szemétdombjairól újra zúgorgolombba — megtisztítva, hisz vannak már jó mosószeresek. A papír, a krepp, a pergament tovább virágzik, a pénzárca laposodásával megmenekült, mignem a műgyanta gombok is vevőre lettek a ruházati iparnál. Egyelőre csak próbaképpen, de azért tízezer, százezer tételben.

Erdei János, a Debreceni Ruhagyár kereskedelmi főosztályvezetője nem titkolva a kölcsönösen jó vásárt, elmondta:

— A füles golyógombból eddig 40 ezret vettünk meg, de az igény jövőre egymil-

Ahol először öntik Hajdú-Biharban a gombot. Lehet, üzem lesz belőle Hajdúszovátón (Fotó: Nagy Gábor)

ió. Vagyis 1981-re. A gombkiállta nálunk az esztétikai próbát. Felvarrható. Exportnői divatruhákra is. A szövetkezet azonban fölkeszülhet arra, hogy a divat napot változik. Lehet, a lapos után érdeklődünk nem sokára. Hány gombot varrunk fel a mi ruháryárainkban? Évente? A múlt évben, ezerkilencszáznyolcvanban 12 milliót.

Egy igénybejelentés már a BFK debreceni gyárából is befutott. A megrendelések még csörgedeznek, de már nem pusztán kíváncsiságból. Igen. Ha a gomb megfelelő, nem sok fejtörésbe kerül eldönteni, hogy ki a jobb szállító: egy debreceni vagy a külföldi?

Szölösi József, a volt kovácslegény nehéz keze gyorsan jár. Teker a koszorúkezet dróttal. Hümmög, de olyan csendesen, hogy csak magának panaszoja.

— Hol tartották ezt a drótot? Eresz alatt? Hát el-eszi a tenyerem a rozsdá. Legalább olajba ne mártanak. A fúró csak másabb.

— Milyen fúró?

— A gomboké. Ha állandóan gombot lyukasztok, a kétezerötszáz is megvan. Havonta. A virágüzemben szükön kétezer. Hej, a fúró! — mérj végig barátságos pillantással a szemközti sarokban álló szerszámot. — Ahhoz kényelmesen leülök.

Bizonny. Szölösi József életében nem sok egyéb öröm akad, hacsak az nem, hogy hazaviheti a karikába hajtott koszorúdrótot, otthoni műszakra. Az egyik fia, mert az is tudja a drótot kötni, így kapott kenyeret Nyíri elvtársától. Hálálkodik is a régi kovács. Bányász lehetett volna a fia Oroszlányban, de megjedte. Hazajött Szovátára.

— Elszabadult a csille, sürolta, épp hogy el nem ütötte. Most majd visszafizethetjük az évet a bányának. Most, amikor a tízeves kisfiú se jár iskolába. Az agyával van valami.

A tragikus családi sors lefelé zuhantában a gomböntésnél, a virágöntésnél megállt. A hasznosság tudata volt a megállító erő. A hátsó udvar laborszerű helyiségében a vegyész-mérnök és az elnök (Balázs József) a falu tanács- és párttitkáranak nyitja ki, mint egy hatalmas fedetű könyvből az apró, színes gombszemek mintakollekcióját. A mérnök a hazai gombgyártás gyakorlatáról beszél, aminek viszonylag új technológiai megállója Hajdúszovát, az apró falu.

Am! Tanulni kell ezt az öntési módot, mert milligrammra mérjük a kémiai anyagokat, és a szint sem lehet ennél a fontos „pepecselésnél” eltéveszteni. A ruhák, a kardigánok saját, magukhoz való gombjaikat követelik. S Fűzfőről a folyékony műgyanta negyvennyolc órán belül meghozható, nem jár be több ezer kilométert.

Szétbontanak egy szerszámot, a hosszú életű vasformát. Tele színes, kemény gombokkal.

Az ötlet nemcsak a piaci törvények, de az emberség nevében is megszilárdult. De mikor érjük el, hogy a sajtó és a felettesek segítségével szilárdul meg?

Szalai Csaba

A koszorúkezet-fonó Szölösi József, a volt kovácslegény

ek, s nem mindegy, hány nap alatt vannak kész?”

Más helyütt ez ugrik szem elé nagybetűkkel:

„A láthatatlan, ellenállás sarkköve a szemlélet, amely mindig vesszofutásra kényszerítene az éppen legkevésbé nyereséges szolgáltatást vagy például számúzné a művirágosokat, a rokkantakat (többnyire övéké ez a kétkezi munka!). Őket azonban a jövőben (s ezt nem csupán a nyereségség, a humánium diktálja így) gomböntők képezhetjük ki.”

Egy másik oldalon vastaggal aláhúzza:

„E. László szememre vetette, hogy olyan embereket

Ezért a szövetkezetnél termékszerkezet átalakítása vált szükségessé, mely jelentősebb gépesítést nem igényel, lehetővé teszi csökkent munkaképességű dolgozóknak foglalkoztatását is, továbbá a művirág termelésénél gazdaságosabb. A tevékenység során elsősorban hiánycikkek (műanyag bútorgombok, ruházati díszgombok stb.) előállítására kerülne sor, mely egyben tökéletesen inport kiváltást is eredményezne.”

Jóval később egy kérdés: „A riportból ne legyen semmi. Rendbe jöttek a dolgok. Ha most megjelenne, már inkább ártana, mint használna.”

A kegyelet, a gomb és az érdeklődés

Sem a papír-, sem a fröccsöntött virágokat nem venném tollam hegyére úgy, hogy meg ne írjam: zavarba hozó hazugságok. A giccs naturalis ivadéka. Azt azonban, hogy a debreceni szolgáltató szövetkezet kenyeret ad vele, s ezzel újra életkedvet a megváltozott munkaképességű embereknek, már a világért sem érzem zavarba hozónak. A kegyelet olcsó papírszimbólumaira ki neheztelne? Am a nyereséget számonkérő gazdaságosság

kegyetlen ítések bizonyult a temetőkben is. Az áremelkedések előtt még (!) a lenyvárosi kismamák „golyaüzemének” fröccsöntött koszorúja jött divatba, mert az drágább. A sírkő- és kriptakivágáság szelleme betört (legyünk stílusosak) a fejfák zörgő világába. „A művirágipar (ez a temetkezési vállalatok megrendeléséből hamar kiderült) tragikus keresleti bizonytalanságnak nézünk elébe 1979-ben” — állítják ma a művi-

A hasznosság tudatában

A hajdúszovátai „kisüzem” még idezőjelbe tehető. Hatalmas porta, ámbitusra támaszkodó hosszú ház, átalakítva. Az egyik jól fűtött szoba a művirágosoké. Készül a lila akác, a gyöngyvirág, a krizantém. Ugyanúgy, mint Debrecenben, a Garai utcában. Ott rebegette — akárhá templomban lennének — Berkes Béláné részlegvezető a gyermeki mosollyal virágot cakkozókról: „Ki tudja, másként hol kötöttek volna ki?”

Egy alázatos, öreg arcú ember széket hozna alá. Intek, hogy nem, inkább nézném, mit csinál. Később tudom meg, hogy csak negyvenéves. Agyhátyagyuallásban élt tizenhat évig. Valahogy meggyógyult, de örök leszálakolt. Rokkant.

— Jó itt? — Ha a téesz közelébb adta volna az éjjeliorséget, talán nem, de hatkilométeres útra, azokba a nagy hűvökbe nem indulhatok el én már. Megszédülhetek, és ott fagyok meg.

A DOLGOZÓK JOGAI

A munkaügyi viták intézése

A dolgozóknak jogukban áll minden olyan esetben, amikor munkaviszonyuk kapcsolatos jogait munkáltatójuk megsértette, munkakörülyvitát kezdeményezni. A vállalati munkaügyi döntőbizottság olyankor is köteles foglalkozni a dolgozó kérelmével, ha az nem valós, hanem csupán vélt sérelmet tartalmaz. Az alaptalan követeléseket azonban nyilvánvalóan el kell utasítani. A gyakorlatban előfordultak például olyan esetek, amikor a dolgozó a jogszabályban előírtnál hosszabb felmondási időt, vagy olyan összegű munkakéret követelt, amit a munkakörére előírt bértételi határok nem tettek lehetővé.

Nem jelenthet jogos sérelmet a dolgozó számára az olyan vezetői figyelmeztetés sem, amely a munkavégzés módjára vonatkozóan indokolt, megalapozott bírálatot tartalmaz.

A jutalom és pótszabadság kiadásának kérdésében sem indítható munkaügyi vita, mert ennek megítélése az adott vállalat, intézmény vezetőjének hatáskörébe tartozik.

Ezzel szemben jogos a dolgozó sérelme minden olyan esetben, amikor a vállalati intézkedés vagy éppen mulasztás hatására személyes jogait nem érvényesítheti. A dolgozónak alanyi joga van például a heti pihenőnapra, arra, hogy ez havonta legalább egyszer vasárnapra essen, aztán természetesen joga van a törvényes szabadságra, a munkakörének megfelelő

bértétel szerinti besorolásra — és még hosszan sorolhatnánk a példákat.

Hogyan lehet megindítani a munkaügyi vitát? A dolgozónak szóbeli vagy írásbeli kérelmével első fokozat a vállalati munkaügyi döntőbizottsághoz kell fordulnia. Ha a dolgozó vagy képviselője maga fogalmazza meg a kérelmet, jó tudni, hogy azt két példányban kell készíteni és beadni. Emellett azonban lehetőség van arra is, hogy a panaszt a dolgozó jegyzőkönyvbe mondja.

Rendkívül fontos tudni, hogy a dolgozók jogos sérelmeik orvoslását csak meghatározott határidőn belül kereshetik. A Munka Törvénykönyve szerint ugyan a munkaviszonyból származó igény általában három év alatt évül el, egyes esetekben a jogszabály ennél jóval rövidebb határidőt ír elő. Így például a kézbesített követő 15 napon belül lehet előterjeszteni a kérelmet a munkáltató egyoldalú intézkedésével végrehajtott tényleges munkaszervezés-módosítás, a munkaviszony megszüntetése, a fegyelmi határozat, a munkáltatói figyelmeztetés, a kártérítésre, leltárhány megfizetésére és a tévesen kifizetett munkabér visszafizetésére kötelező határozat, valamint a fizetési felszólítás ellen.

Ezt a rövidebb határidőt az említett ügyeknél elsősorban az indokolja, hogy a vita természeténél fogva egyik fél sem tartható hosszabb ideig bizonytalanságban. A munkaviszony megszüntetésénél,

a fegyelminél a munkáltatónak is érdeke mielőbb tisztázni, hogy alkalmazhat-e új dolgozót és a munkavállalónak is tudnia kell, hogy új munkahelyet kell-e keresnie, vagy visszakerülhet az addigi munkahelyére. A fegyelmi, kártérítési határozatoknál is csak úgy érvényesülhet igazán a kellő nevelő hatás, ha az ügyet viszonylag rövid idő alatt lezárják.

Természetesen előfordulhat olyan eset is, hogy a dolgozó önhibáján kívül mulasztja el a 15 napos határidőt; ilyenkor, ha ezt valószínűsíti, utólag lehetősége van mulasztásának pótlására.

Rendkívül fontos tudnivaló, hogy mit kell tartalmaznia a munkaügyi döntőbizottsághoz benyújtott kérelemnek. Erre nincsenek szigorú formai előírások, általános elv ugyanis, hogy a beadványt mindig a tartalma szerint kell elbírálni. A kérelem lényeges tartalmi kelléke a dolgozó számára sérelmes intézkedés megváltoztatására vagy az elmulasztott intézkedés teljesítésére vonatkozó határozott indítvány, továbbá a kérelem alapjául szolgáló tények és bizonyítékok felsorolása. Hangsúlyozzuk, hogy a döntőbizottságokhoz előterjesztett kérelemnek megalapozottnak kell lennie. Erdemi vizsgálatra alkalmatlan az olyan kérelem, amely csupán a kérelmet tartalmazza és utal arra, hogy a bizonyítékokat a dolgozó majd a tárgyaláson előterjeszti. Ilyen esetben a döntőbizottság nem

tűz ki tárgyalást, hanem elrendeli a kérelem kiegészítését, s csupán ennek megtörténte, a bizonyítékok pontos megjelölése után kezdi meg az ügy érdemi vizsgálatát.

A kérelemnek az említettek kivül még tartalmaznia kell a dolgozó fontosabb személyi adatait, így a nevét, munkakörét (beosztását), lakcímét. Célszerű feltüntetni a beadványban azt is, hogy az illető mióta áll a vállalat alkalmazásában.

Az ügyben bizonyítékként használható iratokat célszerű rögtön a kérelemhez csatolni, s fel kell tüntetni a beadványon azoknak a tanúknak a nevét és lakcímét, akik meghallgatására a dolgozó szerint az ügy tisztázásához feltétlenül szükség van.

A dolgozó kérelméről a munkaügyi döntőbizottság határozattal dönt. Ennek rendelkezés részében fel kell hívni a felek figyelmét a jogorvoslati lehetősége. A határozat ellen a dolgozó és a vállalat egyaránt 30 napon belül keresettel fordulhat a munkaügyi bírósághoz. A keresetet a határozatot hozó döntőbizottságnál kell előterjeszteni, amelynek elnöke azt az ügy összes iratival együtt három napon belül köteles továbbítani a munkaügyi bírósághoz. A munkaügyi döntőbizottság jogerős határozata rendkívüli jogorvoslatként ügyészi óvással is megtámadható.

(Folytatjuk)

Dr. Deák András

lesz belőle Hajdúszó-
(Fotó: Nagy Gábor)

ragikus családi sors le-
uhantában a gombón-
viragkötésnél meg-
A hasznosság tudata
megállító erő. A hátsó
laborszerű helyiség-
vegyésmérnök és az
(Balázs József) a falu
és párttitkárának
ki, mint egy hatalmas
konyvból az apró, szí-
gomboszemek mintaköl-
ját. A mérnök a hazai
gyártás gyakorlatáról
aminek viszonylag új
biológiai megállója Haj-
dúszó, az apró falu.

Tanulni kell ezt az
módot, mert milli-
óra mérik a kémiai
okát, és a szint sem
ennél a fontos „pepe-
nél” eltéveszteni. A
a kardigánok saját
khoz való gombjaikat
elik. S Fűzfőről a fo-
ny műgyanta negyven-
órán belül meghozat-
nem jár be több ezer
ért.

bontanak egy szer-
t, a hosszú életű vas-
t. Tele színes, kemény
okkal.

ötlet nemcsak a piaci
nyek, de az emberség
en is megzavart. De
érjük el, hogy a saj-
a felettesek segítsége
szilárdul meg?

Szalai Csaba

tárgyalást, hanem el-
a kérelem kiegészíté-
csupán ennek megtör-
bizonyítékok pontos
blése után kezdi meg
ermedi vizsgálatát.
erelemnek az említett
kívül még tartalmaz-
a dolgozó fontosabb
yi adatait, így a ne-
munkakörét (beosztását),
t. Célszerű feltüntet-
eadványban azt is,
z illető mióta áll a
alkalmazásában.

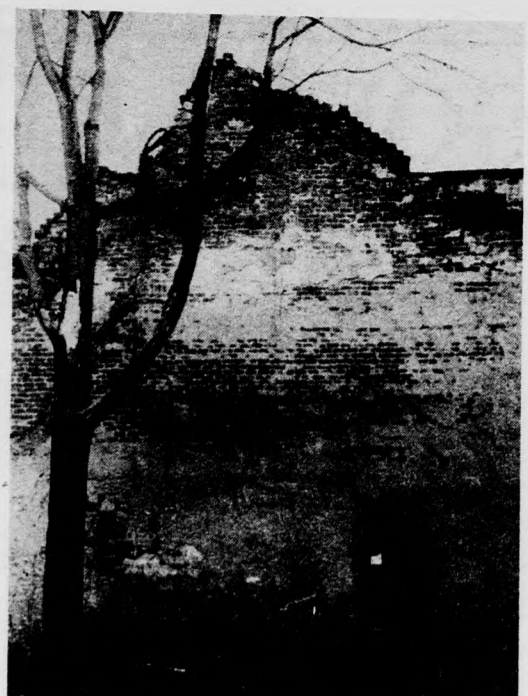
gyben bizonyítékként
lható iratokat célszerű
a kérelemhez csatolni,
telt tüntetni a beadván-
t azoknak a tanúknak
t és lakcímét, akik
llgatására a dolgozó
az ügy tisztázásához
nül szükség van.

blgozó kérelméről a
ügyi döntőbizottság
zattal dönt. Ennek
kező részében fej kell
a felek figyelmét a jog-
t lehetőségére. A ha-
ellen a dolgozó és a
t egyaránt 30 napon
keresettel fordulhat a
ügyi bírósághoz. A
t a határozatot hozó
bizottságnál kell elő-
teni, amelynek elnöke
ügy összes irataival
három napon belül
továbbítani a mun-
bírósághoz. A mun-
döntőbizottság jog-
határozata rendkívül
oslatként ügyészi
is megtámadható.

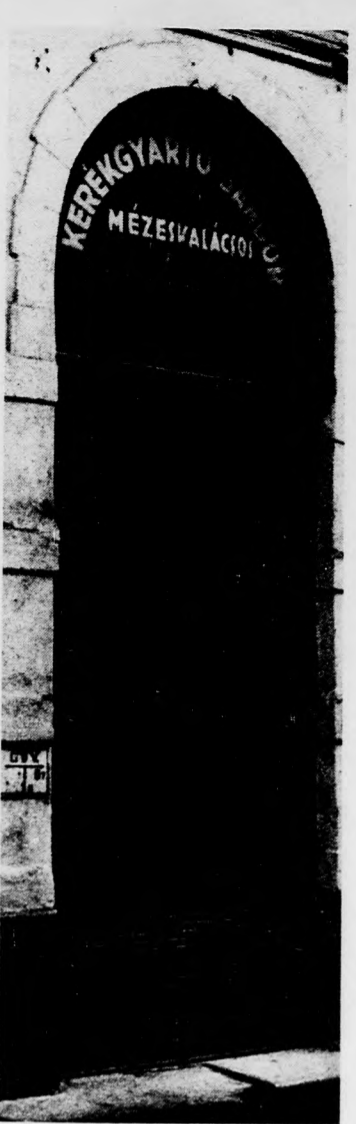
(Folytatjuk)
Dr. Deák András

Müemlék jellegű, de kevésbé megbecsült
Béke úti lakóépület bejárata

Tűzfal az Apolló mozitolól száz méterre

Rozsdás kapu — kiháló
mesterség a Batthyány út-
cán

Észrevétlen homlokzatok

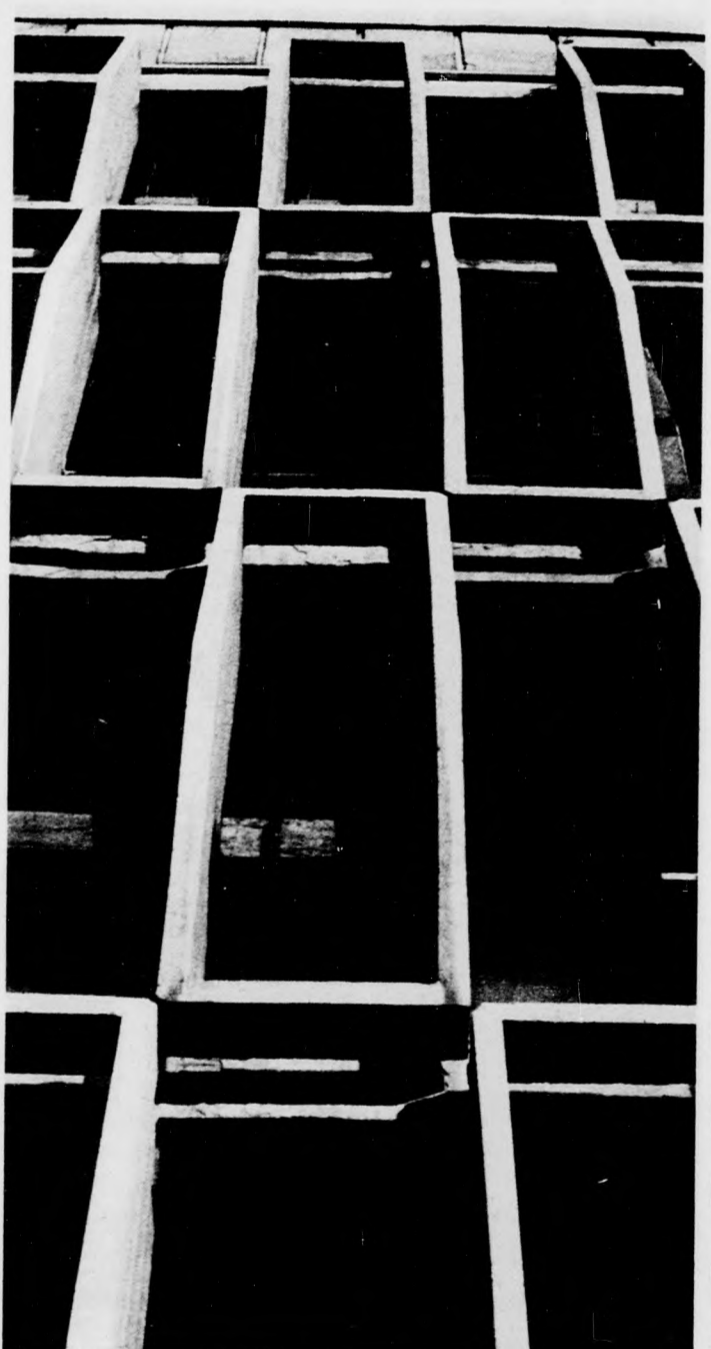
Rohanó világban élünk. Reggel tizezrével
igyekszünk dolgozni, délután meg a munka-
helyekről haza tartunk. E monotoniságot
esetleg csak bevásárlással, kirakatnézegetés-
sel szakítjuk meg, s közben észre sem vesz-
szük járdán rohantunkban az épületek fe-
jünk felett domborodó díszeit, avagy város-
képet csúfító tűzfalait. Mi most egy röpké-
debreceni séta alatt gyűjtött képekkel
igyekszünk kedvet (vagy talán kedvetlenség-
get?) adni a tekintetek felemeléséhez.

Simonffy utca
sarki díszes
homlokzat

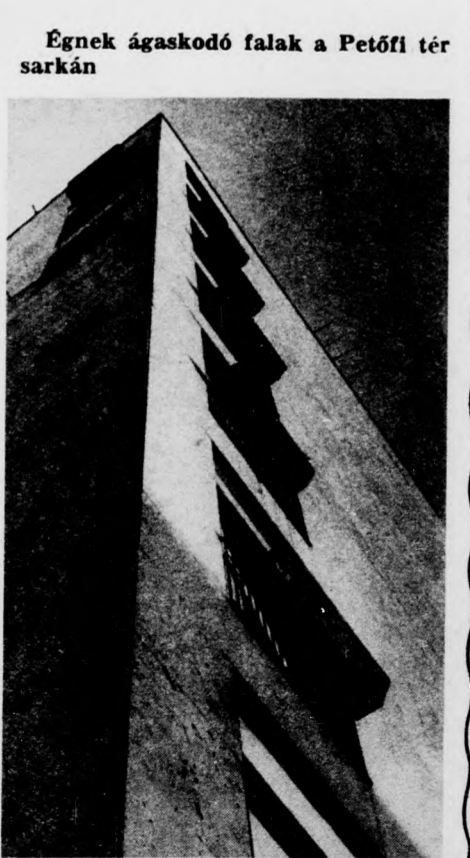
Négy óra van az OTP Vörös Hadsereg úti fiókjának

Tóthfalusi téri homlokzat betonellenzőkkel

Csillogó erkélyek a Petőfi téren (Fotók: Nagy Gábor)

Égnek ágaskodó falak a Petőfi tér
sarkán

Beszámoló taggyűlések után Az újságíró feljegyzései...

Azt szoktuk mondani mérföldkő, állomás a pártser-
vezetek életében. Fix pont, amellyel elkezdődik és befe-
jeződik a mozgalmi év. Ünnepi és mégis gyakorlati jel-
legű esemény a beszámoló taggyűlés. Ha hétköznap-
ban akarunk foglalmazni: alkalom arra, hogy szembe-
nézzünk önmagunkkal, munkánkkal, felmérjük, mit tet-
tünk és mi mindent kellett volna még tennünk egy év
alatt.

Szükség van néha erre az egyes ember életében is, ha
éveit tartalmasan, gazdagon akarja eltölteni, hát még
egy mozgalom, egy szervezet életében, amelynek van
világos célja, programja, terve! A párt munkatársából
következően ezért szervezeti szabályzatban rögzített
kötelesség, hagyomány az ilyen tanácskozás.

A keretek, a forma persze csak elősegíthetik az emli-
tett funkció teljesítését, valóságos tartalommal az alap-
szervezet tagjainak kell megtölteni.

November 15. és december 15. közötti megbeszerte a
közelmúltban is megtartották az elmúlt esztendő beszá-
moló taggyűléseit a pártalapszervezetek. A szervezeti
és tartalmi tapasztalatok összegzése a közbülső és irá-
nyító pártszervek joga, feladata, mely munka már nyil-
vánvalóan folyik a városi és járási pártbizottságokon. A
tanácskozások egy részén részt vett újságíró csak párt-
munkás-benyomásait kötheti csokorba, a teljesség igé-
nye nélkül.

A mi politikánk...

Visszaemlékezve az előző évi beszámoló taggyűlésekre
nehéz persze mércét találni annak megítélésére, hogy
miben mutatkozik fejlődés az alapszervezetek korábbi
önvizsgálataikhoz képest, de kétségtelenül fejlődést ér-
kelhetett a vendégként részt vevő a taggyűlések koráb-
biaknál is oldottabb, családiasabb légkörében. A mód,
ahogyan egyik-másik tanácskozáson a kommunisták kü-
lönösebb szervezés nélkül is elmondták véleményüket
az üzem, a szövetkezet, vagy hivatal életéről, az elmúlt
esztendő közös vagy egyéni akcióiról, bizonyította ezt.
Nem kevésbé az a szenvedélyesség, ahogy társadal-
munk vagy csak a helyi kollektíva életének egyik-másik
jelenségét terítékre vitték.

Lassan megtanulunk méltó módon vitázni — fordult
meg a fejemben az egyik novemberi estén egy debrece-
ni taggyűlésről jövet. „A hozzászólások kritikusak és
önkritikusak voltak” — legrövidebben ezt jegyeztem
volna fel, de nem tettem, mert a felszólalók udvariasan
és derűs hangulatban mondták el észrevételeiket, meg
aztán a „kritikus-önkritikus” jelző is úgy megkopott az
idők folyamán. Pedig hát mi más volt az a hozzászólás,
amelyik mosolyogva tette szavá, „ne hártunk mindent
a nagyvállalatunkra. Igaz, kétszer majdnem leállt a
gyár a szükséges alkatrész hiánya és rossz diszpozíciók
miatt, de legyünk őszinték, nem csak a felső szervünk
hibái miatt kellett kapkodni néha”.

Több helyen is feltűnt: a hozzászólók így vagy úgy
kifejtették: ne túrjuk soraink között a passzívokat, akik
lustaságból, vagy gyávaaságból tartózkodtak a vélemény-
nyilvánítástól. Mintha ez sem domborodott volna ki
ilyen markánsan a korábbi évek során.

Lehet, hogy mindebben közrejátszott: immár hagyó-
mány lett a párttagsággal folytatott előzetes elbeszélge-
tés, de lehet, hogy a politikai munka lassú javulása,
vagy a párton belüli demokrácia erősödése az ok. A fel-
szólalások nagy részéből kimondatlanul is kicsendült: ez
a politika mindannyiunk politikája, milyenségéért —
életünk alakulásáért — tehát mindannyian felelősek va-
gyunk.

Konkrét határozatokat!

Különösen a régebbi időkhöz képest érzékelhető, hogy
egyre több az olyan pártalapszervezet, amely egész párt-
tagságával el tud számolni a pártmunkatérén. Sok be-
számolóban szerepel a mondat: „Alapszervezetünk mind-
den tagjának van pártmegbízatása.” Úgy látszik, a já-
rási, városi pártbizottságok erőfeszítései kezdenek ered-
ményeket hozni e téren. Sok helyen be is számoltatták
az érintetteket a teljesítésről. Nem ilyen rózsás azonban
a helyzet, ha a számok mögé nézünk.

Szükség van persze az úgynevezett típusmegbízatá-
sokra (vezetőségi tag, bizalmi, propagandista, könyvtér-
jesztő, tömegszervezeti vezetőségi tag stb.), a pártra há-
ruló feladatok, a párt vezető szerepe ezeket megkövete-
li, de alig találni az alapszervezet irányító, elemző mun-
káját segítő, gazdagító egyedi megbízatásokat.

A továbbfejlesztés, az elmélyültebb vizsgálódások, hely-
zetelemzések pedig megkövetelnék, hogy egyre több
telkészült, ezt önálló pártmunkaként végző kommunista
segítsen benne egy üzemben, intézményben vagy szövet-
kezetben is.

Régi gond a pártalapszervezetek munkájában, a ha-
tározathozatal. Korábban a dolgok leegyszerűsítésére
való hajlam, vagy rossz beidegződések révén sok helyen
úgy vélték, nincs szükség rá, hogy egy alapszervezet is
hozzon saját határozatokat. „A politika egységes, a fel-
ső pártszervek határozatait kell végrehajtani!” — véde-
keztek. Pedig a politikai célok egészen belül minden
alapszervezetnek lehetnek és vannak sajátos, csak ott
és csak úgy jelentkező feladatai. Ezekben dönteni, cse-
lekedni kell, épp a kongresszusi központi bizottsági vagy
megyei bizottsági határozatok végrehajtása érdekében.

Úgy tűnik, most már van javulás ezen a téren. Több
beszámoló végén is találkozhatunk a jövő esztendő hely-
lyi feladatait pontokba szedő feladati részszel, vagy ha-
tározati javaslattal. Ezekről vitáztak, módosításokat
eszközöltek, végül szavazással erősítették meg. A vezető-
ségek munkamódszerét tehát a szakszerűsége törekvés
jeleníti. Most már csupán abban kellene előrelépni,
hogy konkrétabbak, lehetőleg határidőhöz és felelősök-
höz kötöttek legyenek a határozatok.

Ugyanakkor nem szükséges például határozatot hozni
a pártirányítás alapszervezeti erősítésére, mint ahogy
az most is megessett, mert eddig is nyilván erre töreked-
tek, s különben is alapelv. Kell viszont arra, hogy kik
miben segítsék a KISZ-szervezetet, a munkaversenyt,
vagy az újító mozgalmat stb. E téren lehet még előre-
lépni a már határozatokhoz alapszervezetekben is.
A többiekben pedig az előbbieket követése lehet a cél.

És akkor a beszámoló taggyűlésekről jövőre is to-
vábbfejlesztést érzékelve távozhatunk.

Hornyák András

Bemutatkozik a KLTE 1.

A Kossuth Lajos Tudományegyetem helye a megye és az ország szellemi életében, az egyetem nemzetközi kapcsolatai

Írta: Dr. Kónya István, a KLTE rektora

A felsőoktatási intézmények és a tudományos kutatóintézetek igen fontos szellemi központokat jelentenek egy ország életében. Az egyetem pedig egyszerre felsőfokú oktatási intézmény és tudományos műhely. Ezért az egyetem — ha jól tölti be feladatát — rangot ad annak a városnak, megyének, sőt tágabb környezetének is, ahol működik. Sőt — mivel, mint mondani szokták: „a tudomány nem ismer határokat”, hiszen lényegénél fogva internacionális — egy egyetem kisugárzó hatása nemzetközi szempontból is figyelemre méltó.

Mennyire felel meg ennek a szerepnek a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem? A most induló cikksorozat a kérdés megválaszolásához próbál meg néhány adatot szolgáltatni.

I.

A KLTE a klasszikus értelemben vett tudományegyetem, univerzitás, ahol elsősorban középiskolai tanárképzés folyik. Egyetemi rendszerünk szocialista átszervezése időszakában levált róla a teológusképzés, az orvosképzés, szünetelt az itáliai jogászképzés és a korábbi bölcsészkar Bölcsészettudományi Karra és Természettudományi Karra osztva működik. Az átszervezés óta a középiskolai tanárképzés mellett egyre jelentősebbé válik a nem tanárszakos szakemberek képzése is. Így képezzük pszichológusokat, néprajzszakos és népművelésszakos bölcsészeket, a Természettudományi Karon pe-

dig matematikusokat, fizikusokat, vegyészeket, biológusokat, sőt — főiskolai képzési formában — programozó matematikusokat is.

Az a négy-öt száz főnyi friss diplomás, akiket évente kibocsátunk, elsősorban Északkelet-Magyarországról jön és többségük oda is megy vissza dolgozni. De nincs az országnak olyan tája, ahonnan nem jönnek hozzánk hallgatók, és ne dolgoznának ott nálunk kikerült diplomások.

Összintén sajnáljuk, hogy egyetemünk nem egészülhetett ki Állam- és Jogtudományi Karral, hiszen a jogászképzésnek több évszázados hagyományai vannak

Debrecenben, és a jogi kar egyetemünkön „elvileg” ma is létezik, hiszen csak „szünetel”. A megye és a város vezetőivel együtt az egyetem vezetősége az elmúlt években mindent elkövetett annak érdekében, hogy Északkelet-Magyarország égető jogászhiányát a mi jogászképzésünk újraindításával számoljuk fel. A kormány azonban úgy döntött, hogy Miskolcon indít jogászképzést. Ezt tudomásul kellett vennünk. De ez azt jelenti, hogy a mi egyetemünk nem válhatott — a mai magyar felsőoktatási struktúrában lehetséges — teljes univerzitássá.

II.

A KLTE — a többi debreceni felsőoktatási intézménnyel együtt, amelyekhez hagyományos és az utóbbi években újabb szálakkal is gazdagodott kapcsolatok fűzik — jelentős oktatási, kulturális és tudományos kapacitással képvisel Debrecen város és Hajdú-Bihar megye életében.

Professzoraink, oktatóink ott vannak a város politikai, társadalmi, kulturális életében. A megye és a város pártszerveiben, a tanácsokban, a szakszervezeti

és az ifjúsági szervezetekben. Nélkülük szegényebb lenne a Debreceni Akadémiai Bizottság, az MTESZ, a TIT, a Hazafias Népfrent-mozgalom, a Debreceni Kör, az Alföld élete és munkája.

Marxizmus—Leninizmus tanszékcsoporthoz oktatónak zöme tanít a megyei pártbizottság Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetemen, többen a Szabolcs-Szatmár megyei Esti Egyetemen is. Sokan közülük vezető propagandisták, pártnapok előadói nemcsak Debrecenben, hanem a megye városainak és községeiben is.

Egyetemünk oktatói rendszeresen kapnak meghívásokat előadások tartására iskolától, művelődési házaktól, pártszervezetektől.

Több mint egy évtizede szervezett formában folyik egyetemünkön öt megye és két megyei város középiskolái tanárainak a szakmai továbbképzése és az iskolák

vezetőinek a továbbképzése. Egyetemünk fiatalabb oktatói növekvő aktivitással vesznek részt a tanártoábbképzésben a megye gimnáziumaiban és szakközépiskoláiban is.

Hallgatóink patronálnak szakmunkásképző intézeteket, végeznek falusi népművelési tevékenységeket, tartanak növekvő számban TIT-előadásokat, sikeresen szerepelnek országos tudományos diákköri konferenciákon.

III.

Oktatóink tudományosan vállalják — az országos szintű és nemzetközi kooperációban végzett alapkutatók mellett — azokat a speciális kutatási feladatokat is, amelyek csak ebben a városban és ebben a régióban lehet elvégezni. Ezeket el is kell végeznünk, mert helyettünk ezt senki sem csinálja meg.

Ezért bontakozott ki széles körben egyetemünk tudósainak vezető közreműködésével a helytörténeti, a régióra is kiterjedő munkásszervező-történeti kutatás. Tőlünk indult ki — a nemzetközi marxista-leninista irodalomban is először — a kalvinizmuskutatás. Itt folyik Debrecen nagyműtű irodalmi hagyományainak tudományos feldolgozása. Nyelvészeink a szélesebb régió nyelvjárásainak tudományos vizsgálatában kulcsfontosságú szerepet töltenek be. Szociológusaink több városi, illetve megyei problémakört dolgoztak már fel, jelentős segítséget nyújtva a város fejlesztéséhez.

Természettudományos kutatásaink (gyógyszeripari, fizikai, hidrobiológiai, geológiai stb.) hozzájárultak a város, a megye és a régió modern iparának kifejlesztéséhez, s most a gazdasági fejlődés intenzív szakaszában e kutatási eredmények alapvetően segítik a hatékonyabb termelés fejlődését.

IV.

Az egyetemen folyó intenzív oktató-nevelő és tudományos kutató tevékenység alkalmas arra, hogy vele lépünk a nemzetközi porondra is. Elsősorban a szocialista közösség országaival vannak szervezett, rendszeres kapcsolataink. Testvéregyetemi együttműködésünk behálózta az európai szocialista országokat. Két évtizedes szerződéses kapcsolataink vannak a kiejvi Sevcsenko Egyetemmel, a moszkvai Lenin Pedagógiai Főiskolával, a rostoki Wilhelm Pieck Egyetemmel, a lublini Marie Curie Skłodowska Egyetemmel, a lasi egyetemmel. Az utóbbi évtizedben léptünk szerződéses viszonyba a sumeni Pedagógiai Főiskolával, a vilniusi Kapsuko Egyetemmel, a kaszai Safarik Egyetemmel. Folytak a kapcsolatfelvételi tárgyalások az ungvári egyetemmel, a vietnami szocialista

lista köztársaságbeli Vinhi Pedagógiai Egyetemmel és a jugoszláv ljubjanai egyetemmel.

Ezek az egyezményes kapcsolatok — főként a legreggeli partnereinkkel — ma már szervezettek, tervszerűek és egyre intenzívebbek. Vannak közös tanulmányköteteink, közös kutatásaink.

Hivatalos szakmai kapcsolatainkhoz több helyen tárulnak ifjúsági szervezeteink együttműködése. Tudományos, kulturális, sport-, építészeti, oktatási, nyelvi továbbképzésre vonatkozó és termelési gyakorlatokra is kiterjedő kapcsolatok.

Több testvéregyetemmel jól működő szakszervezeti kapcsolatok is létrehoztunk dolgozóink csereújtetésére céljából.

Sok esetben (Lublin, Sumen, Vilnius) a mi testvéregyetemeink Debrecen testvérvárosainak, illetve Hajdú-Bihar megye testvérmegyéiben vannak.

Nemzetközi tudományos tevékenységünk természetesen kiterjed a világ más területeire is. Tudományos kongresszusok, konferenciák alkalmasak adnak oktatónknak arra, hogy tapasztalatokat szerezzenek és saját kutatási eredményeikkel ott fellépjenek. Ösztöndíjas tanulmányutak, külföldi lektori tevékenység végzése, vendégoktatási megbízások, előadói körutak, nemzetközi tudományos szervezetekben végzett munkák nekünk is hasznosak, és arra is alkalmasak, hogy egyetemünket megismertessék. Ahogy mi is rendszeresen hívunk meg és szívesen látunk külföldi tudósokat, akik itt adják tovább saját eredményeiket és ismerik meg a mi életünket.

Egyetemünk nemzetközi hírnevét jelentősen terjesztik nyári egyetemünk kiváló munkája is.

Úgy látjuk, hogy egyetemünk, nagyságrendjének megfelelő — sőt több területen azt meg is haladó — mértékű nemzetközi nevet vívott ki magának. De ezzel hozzájárult városunk, megyénk és hazánk jó hírének növeléséhez is.

V.

A szocialista Magyarország általános fejlődésével együtt fejlődött a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem is. Ma olyan szellemi kapacitást képvisel, amelyből többet is tudna meríteni a város, a megye, az ország. Ha pedig néhány nyomasztó gondunkon (tűzvesztés, oktatónk kedvezőtlen munkafeltételei, hallgatóink kollektív elhelyezése) segíteni lehetne, e kapacitás anélkül is gyorsan fokozható lenne, hogy az egyetem nagyságrendjét növelnénk.

Összintén bízunk abban, hogy a most induló, ismertető jellegű cikksorozat is hozzájárulhat megközelítően a kapacitásunk jobb kihasználásához és fennálló gondjaink enyhítéséhez.

Filmnapló

Sajatos hangulatú vigyátek a magyar—finn koprodukcióban készült Vámmentes házasság. A film alapszituációja tipikusan magyar: egy fiatal lány látogatást tesz a szülői házában, akárcsak a külföldre kijutni a korábban már disszidált nőlegénye után. A cél megvalósításának bonyodalma közepette Zsombolyai János igazi élő, eleven jellemeket vonultat fel — hőseit egyáltalán nem kímélve — pozitív és negatív tulajdonságokat egyaránt bemutat.

Kedves, vidám, kicsit vagány három fiatal nővel ismerkedünk meg a film elején. Van bennük valami magával ragadó temperamentum, valami könnyed nagyvonalúság, ami nemcsak környezetükre, hanem a „kivülálló” közönségre is hatással van. A nagy „összeszkövés”, a cél érdekében végrehajtott hadmozdulatok kezdetben valóban ártatlan játéknak, egy gálans jótétemény nyelvére szólnak. Valóban, mi be kerül egy szimpatikus finn fiatalembernek, hogy megtegye ezt a szívességet? Mari és barátói szinte fel sem fogják erkölcsi buktatóit, az ő szemük előtt következetesen csak a cél lebeg: kijutni külföldre bármilyen áron. Leszpernek minden akadályt, ügyködnek, kérélenek, rábeszélnek — kitöltik az egész vánszát. Csak elvélve, néhány pillanatra jelenik meg előttünk egy-egy másik szereplő, de mivel a cél megvalósítása szempontjából érdektelenek, hamar el is tűnnek a szemünk elől. Részletesebben a rendező csak a lány születési engedélyét egy jelenet erejéig — ők már valahogy mégsem hagyhatók ki a számításból. A szereplők ilyen nagymértékű leszűkítésével, a környezet villanásnyi bemutatásával Zsombolyai-

nak egyértelműen sikerül jellemeznie hőseit, a képek tartalmával következetesen utal a három nő leszűkült, önöz gondolatvilágára. Igaz, időnként felvilan a Budapest egy-egy nevezetessége, ez viszont eszköz hőseink kezében, a kedvesen végzett idegenvezetői munka a puhítás első lépcsőfoka.

Váratlanul kitarul viszont a környezet Finnországban. Itt már a nőlegény hazájában vagyunk, ahol a fiú hirtelen rádöbben, hogy cselekedeteiért felelősséggel tartozik nemcsak önmagának, hanem közvetlen környezetének, elsősorban szüleinek is. A három magyar lány mellett először helyet kap a testvér, a barát, majd a szülő, s legvégül az egész család, ahol gyermekkorát eltöltötte. Különös hangsúlyt kapnak azok a képek, amelyek a fiú születési mutatójait be: egyszerű, kedves emberekké nyitja szemét, rácsodálkozik fiára, aki megjegyzi: „Ez egy magyar szokás”. (!)

A film ritmusa végig mintaszere, ehhez nagyban hozzájárult a dramaturgiailag jól megírt forgatókönyv. Pergő képek során ismerkedünk meg Marival és barátjával, kiknek cselekedeteit kezdetben érdeklődéssel, majd egyre fokozódó ellenszenvvel figyeljük. Sikerült Zsombolyainak végig megtartania a humoros hangnemet, annak ellenére, hogy a film második felében erősen telítődött ez a humor keserűséggel és fájdalommal.

A meglevített figurák hitelessége a jó rendezői munkán kívül a három főszereplő színésznőnek köszönhető. Elsőnek taian Esztergályos Cecília nevét említeném, aki egyszerre tudta érzékelteni ennek a nőnek a vagányságát és a mögötte meghúzódó bizonytalanságot. Ahogy nagyvonalúan, mindössze két-három szó birtokában beszélt először angolul, majd finnül, tipikus példáját elevenítette meg a tetszeni vágyó, a kalandra állandóan kész, a könnyebb élet után

jó megoldásnak tűnik, itt már hazugság, csalás, és az őszinte érzelmek megcsúfolása. E jelenet között van egy számomra különösen fájdalmas képsor — főleg azért, mert sok vonatkozásban igaznak érzem. A fiú hazaviszi Mari szüleit, akik szerettel fogadják leendő menyét, kedvesen rámosolyog, minden mozdulatán látszik az őszinte öröm, a másik irányt tökéletes bizalom. Áll egy helyben, kicsit tanácsot, Mari viszont, aki — hogy későbbi célját elérje — mindent jól akar csinálni, megjátssza a szeretetet, fokozottabban kedves anóshoz, hozzáhalaj és arcon csókolja. Az anya kerekre nyitja szemét, rácsodálkozik fiára, aki megjegyzi: „Ez egy magyar szokás”. (!)

A vámmentes házasság a könnyű műfaj keretei közé tartozik. Műfaj követelményének tökéletesen eleget tesz: színvonalasan elteremtett — s ez az ami legjobban hiányzott az utóbbi évek magyar filmművészetéből.

Sümegei Anikó

KISS ATTILA: DUBROVNIKI TENGERPART

DURKÓ GÁBOR RAJZA

ÉRTSÜNK SZÓT!

Nyelvművelő kézikönyv

Ha a termelő üzemek, vállalatok év végi, év eleji számadásos helyzetébe képzeljük magunkat, nyugodtan elmondhatjuk: nyelvművelésünk rendkívül eredményes esztendőzt zárt 1980. végén. A sajtóban, rádióban, televízióban szerepeltek a nyelvművelő, nyelvi ismeretterjesztő cikkek, adások. Számos kitűnő, olvasható könyv jelent meg az ügy szolgálatára, mint például Lőrincze Lajos „Emberközpontú nyelvművelés” című kötete: Ferenczy Géza életművének válogatott darabjai „Magyarán” címmel; „Új anyanyelvi kaleidoszkóp”-ot vehettünk kezünkbe Grétsy László és Felde Györgyi szerkesztésében; megkapóan szép gondolatgyűjtemény látott napvilágot írónk, művészeink, tudósaink nyelvünkkel kapcsolatos írásaiból „Nyelvédesanyánk” címmel Hernádi Sándor és Grétsy László válogatásában — hogy csak egy néhányat említsünk a gazdag termésből. Nem ezek lebecsülése, ha mégis legfontosabbnak, legnagyobb eredménynek a „Nyelvművelő kézikönyv” első részének megjelenését tartjuk.

A nyelvművelés lényegében véve a nyelv rendszerének „karbantartása”, fejlődésének irányítása, mégpedig a gyakorlati nyelvhasználat közvetlen vagy közvetett befolyásolása révén, a társadalom igényeinek megfelelően. E tevékenység eredményessége — hogy ne mondjuk: hatékonysága — jelentős részben attól függ, hogy fel tudjuk-e ébreszteni a széles társadalmi rétegek igényét és törekvését a normatív nyelvhasználat iránt, másrészt pedig, hogy ki tudjuk-e elégíteni a jó szándékú törekvést megfelelő színvonalú, könnyen kezelhető tudományos, de ugyanakkor közérthető segédeszközökkel. Mert az anyanyelv iránti érdeklődésnek két alapvetően különböző válfaja van. Az egyik a hobbyszerű: elolvassuk a szemünk elé kerülő nyelvművelő, nyelvi ismeretterjesztő újságcikkeit, megvesszük és alkalmilag lapozgatjuk az ilyeneket tartalmazó könyveket, meghallgatjuk a rádiós és televíziós nyelvi műsorokat, az ismeretterjesztő előadásokat. A másik, amikor valamilyen saját nyelvi problémánkra megoldást keresünk: szóhasználati, fogalmazási, stilisztikai kétségek bukkannak elő bennünk, igényes, színvonalas kifejezési módot keresünk, tudván, hogy nyelvi műveltségünkben általános kulturáltságunk tükröződik, és kap környezetünkől elismerést vagy megmosolygást.

Ez utóbbi, tudatos önnevelő érdeklődés kielégítése jóval nehezebb. A tanácsadó helyesírás, értelmező szótárak ritkán vannak kéznél, a nyelvművelő cikkgyűjteményekben keresgélni amúgy sem lenne időnk, a munkatársak közötti „közvetlen kutatás” időrabló, tekintélycsökkentő lenne (mit szólna a gépirónó, ha diktálás közben tőle kérnének tanácsot, és mit mondana el a diktálóknak rólkül!). Bizonyára ezért is marad hivatali, üzleti, közéleti érintkezéseinkben annyi fésületlen, suta, tekervényes, terjengős, tudálatlan mondat, frázis, kifejezés.

Az efféle nehézségeken akar és tud segíteni a Nyelvművelő kézikönyv, melynek első részét nemrég vehettük kezünkbe. Betűrendes nyelvhelyességi szótár és lexikon együtt van a kötetben: nemcsak egyes szavak, kifejezések használatának helyességéről ad pontos tájékoztatást, hanem a megfelelő címszók alá tagolva a nyelvtan legkülönfélébb problémáiról is ha azokkal nyelvhelyességi kérdések kapcsolódnak össze. Például a határozott névelő (a, az) használatának helyességi kérdéseivel 15 önálló szócikk foglalkozik, és további 11 címszó utal azokra a kapcsolódó helyekre, ahol közvetve érintik a kérdést. A nyelvtanban előforduló idegen elemekkel foglalkozó szócikkek nem csupán az idegen szavakról adnak sokoldalú eligazítást, hanem külön címszók alatt tárgyalják az idegen betűk; idegen előjárás szerkezetek; idegen földrajzi nevek; idegen képzők; idegen nyelvek tanítása; idegen nyelvi kifejezések, szólások használatát; idegen személyek magyar megnevezése; idegenszerűségek; idegen szón magyar képző stb. című szócikkeket, és számos utaló címszót is találunk közöttük.

Nagy értéke a kötetnek a közérthető fogalmazás, a világos, jól tagolt szerkesztés és a tudományos igényesség: a szócikkek végén mindenütt szakirodalmi utalásokat találunk oly gazdagon, hogy a szakembereknek is hasznukra válik.

Nyugodtan elmondhatjuk: ez a munka a kétszáz éves magyar nyelvművelő folyamat eddigi legnagyobb teljesítménye. Még csak fele a teljes műnek a hatalmas kötet: az A—K kezdetű címszók tartalmazza 1295 oldalon, 1964 önálló és 1888 utaló szócikkben. Minden elismerést megérdemelt a munkaközösség, amely az MTA Nyelvtudományi Intézetben Grétsy László és Kovalovszky Miklós főszerkesztők vezetésével létrehozta. Régóta, legalább húsz éve várt, sokszor sürgetett nagy akadémiai tervmunka őlt testet e műben, amely megrostálva, megvitatta összegzi a nagy hagyományú magyar nyelvművelő tevékenység legjobb eredményeit, szilárd elméleti, tudományos alapon foglalva állást a legapróbbnak tűnő nyelvhasználati kérdésekben is.

Most már azért szurkolunk: jusson el a kötet azokhoz, akiknek szánva van: írókhöz, szerkesztőkhöz, tanárokhoz, előadókhoz, közéleti emberekhez, hivatali illetékesekhez, mindenképp, aki belátja, hogy a nyelvi magatartás és igényesség az általános emberi magatartás és munkabeli igényesség elválaszthatatlan része.

Sebestyén Árpád

BODA ISTVÁN VERSEI:

Részletek egy megkezdett s be nem fejezett életrajzból

1. Korom

A régi felvételek 25 éve készültek, úgy hívom elő. Kora hajnal volt, szívárgott a köd, később felszállt s a fényszőszelő

úgy ömlött szét, mint dörrenés a cső hegyén. A foszló hárs-ágak között fakó égdarab, torony, háztető tüntetett, majd villamos dőcögött

ki az erdőre gázlánggal szegett tereken át, az első képezet próbálta szárnyait repülni tán?

Repülni? S akkor? Mintha ómenem lebegett rajtam fakó lódenem a kordivat. (Korom a ház falán.)

3. Remény

1950 ősze még hadd tündököljön egy percre, ha csak elibém bódul az a pillanat már is mutatja édes rejtjelét

a fű, fa, táj és leginkább az ég, a kékülő dér, az ezüst pirkadat, az erdőben az utak ringanak s egy réten még a késő margarét

fogytán s növényben, mintha horgonyon ökrönyál disz és hátul a torony kettős szigonya. Nekünk mit jelent?

Jóformán semmit! Bennünk a remény úgy szűkül réssé, mint szegénylegény szemé, ha bámulja a végtelent.

Gyász

Virágok állnak, gyászuk hófehér pedig csak az, csak szeptemberi dér,

s felettük szikár zabját lengeti a végláthatatlan tengeri.

Táj

Elhagyta őket, odavannak, szikrája sincs az irtalomnak,

csak a csend ahogy körbe állja a táj keserű mandulája.

2. Romhalmaz

Szavak, szavak, mint szegfű fénje még, az első napok tüntető színe, az első alkonyok derűje, kék habzása nem ismert még senkise...

s a lélek elszántsága, hogy mire vállalkoztunk... A cél, a tett, a hűvös fesztető gőze, 100 fokos víze, utólag történelmi adalék

ahhoz, meg arról, amit az a kor egyes-egyedül mi bennünk tiper felnevezve álmunk bálványaira.

Romhalmaz? Lehet. Mégis, mint a fű csordul belőle édes-keserű ifjúságunk romlatlan illata.

4. Csillag

Tapogatózva, mint tengerelátjáró, csak periszkópját vetve ki lassan megszoktuk mi remegtetni a mélységet, s a hullámhosszokat

felfogtuk tudván majd megfejteni személyes kód kell. Álom-hallgatag szokásaink helyett az indulat s az elfogódottság, a kezdeti

lehámlott rólunk, semmi sem maradt, csak a lélek, a mindig védetlen hinni, hogy amit mondanak nekünk

az az igaz. (Később a sir alatt a csend, az árvaság, mint fénytelen csillag csak néz, csak néz a két szemünk...)

(1975)

Fegyvertelen

Szenved az ember mindig, mindenütt, legfeljebb néha-néha visszaüt,

s később már azt se, hagyja hadd legyen, ha senki más, de ő: fegyvertelen.

Magány

Mint a kivágott nyárfák, jézusi sebek, sebhelyek, mint a cédrusi

magány ahogy a hegyre felvezet a végső szó; az elvégzetetett.

APÁTI MIKLÓS:

Bajkeverő oroszlánok

Zende Adam és felesége, Ilonka már hónapok óta éltek lakásukban, de nem történt velük semmi. Se jó, se rossz. Felkeltek, Ilonka tornázott, megreggeliztek, majd Zende vagy bement az Intézetbe, vagy sem. Ha összevesszük, olyankor annyira gyűlölték egymást, hogy kénytelenek voltak mindig sietve kibékülni, mert „különben erkölcstelen volna a további együttélés”. Zende Adam kutatómunkái állása is oka volt annak, hogy aránylag sokat voltak együtt otthon, no meg az is, hogy Ilonkának már jó ideje nem sikerült „képeségéhez és képzettségéhez” illő állást találnia.

Éttek, ittak, szerettek a lakásban. Aztán egyszer csak elkezdtek vágyódni régi, elhagyott barátaik után. Erre az estére végre bejelentkezett Mader Laci és a felesége. Zendeék délután hűst sültöttek, takarítottak, megfürdöttek, majdnem szerettek is, de közben, Zende ironikus megjegyzése miatt valahogy elment a kedvük az egészsől.

Beesteledett. „Mintha vásárnaponként gyorsabban sötétedne...” — mondta, vagy inkább mormolta Zende. Ilonka gyorsan lecsapott a mondatra, izekre szedte, bizonyította, hogy a mondat értelmetlen és fölösleges, és furcsamód, Zende számára úgy tetszett, mintha mindez rá, Zende Adam kutatómunkáira vonatkozna. Ezt min-

lőjában, némán, és tapintatosan ártatlanul.

Odakinn harangoztak. „Hét óra...” — juttatta eszébe a harang, „lassan jönniük kell”. Csöngették. Ilonka berohant a fürdőszobába, magával rángatva hosszú ruháját, azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy rendbehozza kisírt arcát, és hogy felöltözzön. „Szóval tesszen akar ez a kurva...”, gondolta tovább a dolgot Zende, és ment ajtó nyitni.

Pontosak vagyatok — mosolygott a barátjára. Szerette ezt a behemót művészembert, a Mádert.

— Mint a halál — mondta Mader és nevetett. Ircsi is mosolygott, de ő inkább elbűjt a mosolya mögé. Mader nevetése kitarulkozás volt, ártatlanság, derűs otthoniaság a világ dolgai közt. Ircsi egy kicsit elbűjt Mader háta mögött is, alacsonyabb volt a szokásosnál, „de a kelleténél nem”, mondta már régen Mader, és onnan kérdezte:

— És Ilonka? — A fürdőszobában. Renovája magát, azt hiszem. — Még nincs rászorulva... — morogta Mader udvariasan, mivel a fürdőszoba ajtóháza elég közel álltak. Aztán beljebb nyomult a lakásba, és egy fotelba dobta magát.

Zende kicsit féltette Mader súlyától kedvenc bútoráráját, de fegyelmelte magát.

— Képzelmek! Voltunk az állatkertben! — Ircsi, ha egyszer elkezdett lelkesezni, csak nehezen tudta abbahagyni.

— És olyat láttunk, de olyat... — ezt Mader tette hozzá, kevésbé lelkesen, de annál ígéretesebben.

— Mi? — kérdezte Ilonka, Kárpátokban jártunk, Talál-

tunk ott egy egész laktérrel. Medvék ne éztek, szarvasok. És az egyik egy oroszlánpar...

— És? — kérdezte Ircsi.

— Biztosan meglepett. — Igen. De ez a lány szerette egy mást átölelve...

— Szóval, az állatkert... Szép, kora őszi délután, a karomra a hitvesem, az életem párja, életem legkisebb nője.

— Tudjuk. Az Ircsi. Most mesélj, vagy szerelmet valasz?

— Ki tud előre mindent? — Mader morgott, mert Ilonka megzavarta. Morgott, aztán elhallgatott.

Zende töltött a poharakba, fölállt, poharát magasra emelte, és kissé túlságosan megragadt, de teljesen átélve saját megindulását, azt mondta:

— Gyerekek, üdvözlöm lakásunkban az első igazi vendégeket. Eddig csak a szerelők, a díjbeszedők, és a gondnok tette be ide a lábát. Igyatok, az egészségetekre.

— Egészségetekre... — Ilonka is fölállt, neki is pohár volt a kezében.

— Ugyan már, miért kell az ivásnak ekkora feneket keríteni? Iszunk és beszélgetünk. Aztán elmegyünk háza.

— Csináltam egy kis vacsorát... sült hús. — Ilonka szemérmesen Zendére sandított, hiszen a vacsorát nem ő csinálta, ketten csinálták. De Zende nem akart háborúskodni. Már visszaült, mikor azt mondta:

— Egyszer Ilonkával a Kárpátokban jártunk, Talál-

tunk ott egy egész laktérrel. Medvék ne éztek, szarvasok. És az egyik egy oroszlánpar...

ÚJ KÖNYV

ASSZON

A Magvető Magyar Hírmondó Magyar Tálló egyik legérdekesebb kiadványaink feleltet értékekre újra és tesz közzé olyan tematikus sokat nyújt az melyek azelőtt csak könyvek, folyóiratok szívesen laplan régiében a Magyar dő négy új kötet rendezte a s tőt, és egyáltalán azokat, akiket égyar múlt, a mevelődéstörténet ésan már teljese merült fejezete. borról, a neves di humanistáról set tudunk, csu hogy együtt en Pannoniusszal. azonban már óta egyeznek a Pesti Gábor és magyar nyelv kötoinak. Meséj a dalom és nyelvt értékesebb lapjai toznak, amelye fabulái. Pesti Gá címmel adott követő. A mesék, előadása, elmoz követezik annak ma úgy mondan mondanivalója. T ez a szájbárogós, megoldás, Pesti G me azonban éppen szemben erazmista magyar nyelven nép nyelvén írt még abban a ziv zadban is olvas nevelni. Pesti E

rajzból

az

fénye még,

nkise...

nire

tt, a hév

kor

tipor

ra.

mint a fű

i

at

eni

atag

aradt,

rünk

len

szemünk...)

en

ndenütt,

add legyen,

en.

jézi

édru

elvezet

ett.

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

a

BÉNYI LÁSZLÓ: TÁJ

ÚJ KÖNYVEK

Asszonyok és férfiak tüköre

A Magvető Könyvkiadó Magyar Hírmondó (korábban Magyar Tallózó) sorozata egyike a legérdekesebbeknek könyvkiadásunkban. Régi elfeledett értékeket fedez fel újra és tesz közzé, vagy olyan tematikus összeállításokat nyújt az olvasónak, melyek azelőtt csak elsárgult könyvek, folyóiratok lapjain szétszórva lappantak. Nemrégiben a Magyar Hírmondó négy új kötetet is megörvendeztetett a sorozat gyűjtőit, és egyáltalán mindazokat, akiket érdekel a magyar múlt, a magyar művelődéstörténet egy-egy lassan már teljesen feledésbe merült fejezete. Pesti Gáborról, a neves XVI. századi humanistáról vajmi keveset tudunk, csupán annyit, hogy együtt említi Janus Pannoniusszal. A kutatók azonban már évszázadok óta egyeznek abban, hogy Pesti Gábor egyike volt a magyar nyelv korai megújítóinak. Meséi a magyar irodalom és nyelvtörténet legértékesebb lapjai közé tartoznak, amelyeket „Esopus fabulái. Pesti Gábor szerint” címmel adott közre a Magvető. A mesék, állatmesék előadása, elmondása után következik annak „értelme”, ma úgy mondanánk eszmei mondanivalója. Talán furcsa ez a szájbarágós, didaktikus megoldás, Pesti Gábor érdeme azonban éppen az, hogy szemben erasmista elődeivel, magyar nyelven és pedig a nép nyelvén írt, s próbált még abban a zivatáros században is olvasóközönseget nevelni. Pesti Esopus-mese

fordításai természetesen nem a szaktudósok számára készültek, hanem a széles nagyközönségnek, ezért ezek a mesék a mai olvasó számára is rendkívül élvezetesek, s nyelvi bájukban megragadóak.

Egy századdal későbbi korból ad hírt az *Asszonyok és férfiak tüköre* című kötet. Vigh Károly összeállítása. 1614 és 1642 között papírra vetett tanúvallomások gyűjteménye ez a kötet Marosvásárhelyről. Az írások, tanúvallomások legnagyobb része ezidáig még feltáratlan volt, érdekessége nemcsak nyelvi, hanem néprajzi, szociográfiai, lélektani. Az akkori peres ügyek — sok esetben az olyan csalóknak nevezett asszonyi hűség tárgyában is — bizony nem mentesek a naturalizmustól, a szókimondástól.

A Magyar Hírmondó harmadik új kötetét egy majdnem teljesen elfeledett reformkori író elevenít meg *Uracok, arszlannok* című kötetével. Nagy Ignác vérbeli újságíró — állítólag az első olyan író, aki Magyarországon az írásaiból élt meg, s nem is rosszul. Műfaja az életképek, a Jelenkor pletykarovata; a pesti mindennapok élesszemű megfigyelője és ábrázolója. Írásai szellemesek, olvasmányosak s kitűnő bepillantást adnak a XIX. század első harmadának világába. A legújabb Magyar Hírmondó kötetek közül a legfrappánsabb: *Magyar aranycsinálók*. Írások az alkímia- és felvilágosodás korából.

Hiszek a szerepeimben

Beszélgetés Huszti Péterrel

Egy teljes óra van még hátra a függöny felgördüléséig, de itt az öltözőben, ahol sor kerül erre a beszélgetésre, gondolatban már bizonyára a közelgő fellépés foglalkoztatja a színészt.

— Az elmúlt másfél évtized alatt, mióta játszom, úgy tapasztaltam, vannak előadások, amelyek egyértelműen már előre meghatározzák az egész napomat — mondja Huszti Péter. — Olyan nagy szerepekre gondolok, mint Peer Gynt, Jágó, Hamlet vagy mások. Egyetlen estén egy teljes élet! Szellemileg és fizikailag erősen igénybe vett. Ma viszont éppen ezért fura helyzetbe kerülve játszom a színpadon, a Mégis kinek az élete? című darabban. Egy ágyhoz kötött, béna szobrászt alakítok, s csak a fejem és az arcom vesz részt a játékban, a mozgások vagy gesztusok. Mégis sokkal job-

ban kifáradok, mintha egész idő alatt szaladgálnék.

— Lehet-e valamilyen módon védekezni, felkészülni az intenzív szerephatások ellen?

— Ha csak tehetem, gyalog jövök be a színházba, ez jó órák sétát jelent fellépés előtt, és így sokkal inkább koncentrálok a közelgő feladatra.

— Miként ébredt fel Huszti Péterben a színház iránti érdeklődés?

— Családomnak nem volt semmiféle kapcsolata a színházi világgal. Arra viszont jól emlékszem — pesti születésű vagyok —, a ház körül pokrócos színházi előadásokat rendeztünk, én voltam a fő szervezője. Határozottabb élményeim voltak már az általános iskolában, szavaltam

Civilben (MTI-fotó — KS)

Shaw Pygmalion című színművében Psota Irénnel

tisztán. Feltételezhetően őt lehet olyan szerep, ami elégedett lehetek. Igazi bukásban csak egyszer volt részem, rögtön az első fellépéseimkor, még harmadéves főiskolásként. Kudarok? Úgy fogadtam őket, ahogy kell. Hiszen egyetlen színpadon sem lehet kétszer egyformán játszani. S ha nem is kaptam visszajelzéseket, olykor kinszenvedés volt végigjársanom őket.

— És a Hamlet-alakítása?

— A Hamlet egyértelműen negatív kritikát kapott. Am en mégis úgy érzem, ebben a szerepben végigjártam a mennyországot és a poklot.

— Mérégre tehető-e hát a színész pályája?

— Nekem hinni kell abban, amikor egy királyt vagy éppen egy hőbortos lovagot, netán egy béna szobrászt alakítok. Hinnem kell a figurában, amit életre keltek. A klasszikus remek is csak akkor szólnak hozzám, ha

szenvedve végig, ha választhatnék, csak vígjátékokban, karakterszerepekben lépnék fel. Imádom, ha nevetnek körülöttem. Ez annál is érdekesebb, mert szinte kizárólag hőszerepeket játszom. A humort isteni adománynak tekintem az életben is, a színészetben is. Engem sok mindenben átélt. Képek, vagyok magam némi önróniával figyelni. A drámai szerepek rám sajátos módon visszahatnak. Hetekig, hónapokig hordom magamban egyik-másik szörnyű drámai figura mélységeit és gyöttrődöm minden este.

— A felesége is színész. Befolyásolja ez a munkáját?

— Rendkívül szemérmes vagyok minden szempontból. Nehezen tanulok, mások előtt semmiképpen nem. Íratlan törvény otthon: nem esik szó a színházról. Ezt meghatározza a napi élet, a gyerekek. Darabokról, szerepekről legfeljebb csak utólag beszélgetünk.

Huszti a Hamletben

mögöttük ott van az engem nyugtalanító ember figurája. Nos, úgy vélem, mindegyik már fel lehet fúzni egy színészi pályát. Persze nem diadalmenetben. Az eltelt 15 év folyamatként nézem, amikor is igyekeztem minden szerepből magam kibányászva megtalálni egyéniségemet. Vívódásaim mindig a szerepekből adódtak, abból, hogy mit nem tudok megoldani.

— Megismeri önmagát az ember és a színész?

— Ez a pálya történetesen olyan, hogy ha figyeljük önmagunkat, sok olyasmit fel-fedezhetünk, amely megdöbbent bennünket. Miféle tulajdonságok lappanganak lelkünk mélyén! S miután már jó néhány drámát eljátszottam, háromféle halálnemet

— S mi az, ami a színházon túl még lekötő maradék energiáit?

— Tanítok a főiskolán, színészetet. Tavaly végzett egy osztályom. Rendkívül élveztem ezt a munkát. Ezen kívül szeretek úszkálni, utazgatni. Turistaként és színészként sok helyre eljutottam. Ha tehetem, sokat olvasok, és van néhány dolog, amit meg szeretnék írni. Irományaim a színházi világ körül forognak. Azokról az emberekről szeretnék írni, akik meghatározták a pályám, Pécsi Sándorról, Kiss Manyiról és mindazokról, akiket szerettem, mert bár kezdő színész voltam, barátjukká fogadtak. És azokra is gondolok, akik itt élnek körülöttem, és sokat kaptam és kapok tőlük színészként, emberként egyaránt.

Szémann Béla

tunk ott egy egészen kicsi állatkertet. Medvék voltak benne özek, szarvasok, mókások. És az egyik ketteben egy oroszlanpár sütkérezett.

— És? — kérdezte Mäder. — Biztosan melegük volt.

— Igen. De ez a két oroszlan szerette egymást. Egymást átölelve bóbiskoltak a napon, a mancsukat, a mellét, nagy szeretettel egymás vállára, hasára tették. Így volt, Ilonka?

— Persze. A legérdekesebb az volt, hogy ez a két oroszlan teljesen meztelen volt.

— Hülyék. Minden oroszlan meztelen — mondta Mäder.

— De ezek másként voltak meztelenek! Ezek mintha levetkéztek volna magukról mindent: az emberek pillantásait, a kiszolgáltatottságukat, a rabságukat, mindent... — Zende megállt egy pillanatra, és a feleségére nézett. Aztán így folytatta: — Akkor Ilonkával úgy határozottunk, hogy mi is így fogjuk szeretni egymást. Ilyen vak bizalommal a sors iránt, az emberek iránt, egymás iránt.

— És most le fogtok vetkőzni? — kérdezte Mäder, öblösen nevetve. — Ti megkerültetek...

— Én valaha modell voltam — mondta Ilonka lassan —, én akármikor, akárki előtt levetkőzöm. Van a fenekemen egy anyajegy, de hát kit zavar az?

— Ti ittátok már... előre? — kérdezte Ircsi óvatosan, közben Máderra nézett. Mäder nem nézett vissza rá, a levegőbe bámult, valószínűleg elképzelte Ilonkát meztelenül, a fenekén megpróbál-

ta elhelyezni a képzeletbeli anyajegyét.

— Nem ittunk semmit. Csak eszünkbe jutottak az oroszlanok — mondta Ilonka. — Ugye, te sem ittál még, Ádám?

— Nem. Illetve csak most, ezzel a pohárral.

— Ti tényleg úgy akartok élni, mint a... vadállatok? — kérdezte Ircsi, kicsit belepirulva a gondolatba. — Mi is azt hittük délután, hogy... — Igaz is... Bocsánat. Azt hiszem, Laci akart mesélni valamit... hogy ma délután az állatkertben... — Zende hátradőlt, próbálta átfogni a felesége vállát, de Ilonka óvatosan, szinte észrevétlenül kiskított a karja alól. Zende rágyújtott.

Csőnd lett. Ircsi még mindig kicsit ijedten pillgott Ilonkára, Máderra: ismerte a férjét, tudta róla, hogy milyen könnyen folterjed. Különösen az előrehajló nők látványa volt Máderra élkítő hatásával, ezért Ircsinek egyszerű dolga volt. Ha akart Mádertől valamit, csak leejtett valami zajosan koppanó tárgyat, és lassan lehajolt érte. Mäder csak odanézett, és máris indultak az ágy felé. De akár nagymosás közben is, a fürdőszobában...

Mäder kényelmesre fészkelte magát a fotelban, és pontosan ott folytatta a mesélést, ahol abbahagyta: — Szóval, karomon életem legkisebb párja. Már megnéztük a zebákat, az elefántokat, a vizilovat, pontosabban a vízidiszót, a madarokat, a majmokat, és egyszerűen csak mit látnak? Az oroszlanok kettecében két mezte-

len fiatal, egy fiú és egy lány feküdt, pontosan úgy, mint a ti oroszlanjaitok. A kettec előtt nem mertek megállni az emberek, csak odasandítottak, aztán mentek is tovább...

— Nem igaz! — kiabált Ircsi. — Nem igaz! Hazudsz! — Pedig te is azt mondtad, milyen szépek.

— De fel voltak öltözve! Volt ruha rajtuk. Csak lakcsuk nem volt! Azért nem nézték oda az emberek!

— En se hiszem el — mondta Zende. — Még hogy két fiatal, meztelenül, az oroszlanok kettecében... És a rendőrök? Vagy a mentők? ... azok hol voltak?

— En elhiszem — mondta Ilonka, és úgy nézett Máderra, ahogy valaha Zendére nézett, mikor még igazán szerette. — En elhiszem, hogy meztelenek voltak — mondta még egyszer. És mosolygott.

— Menjünk azonnal haza! — Ircsi kiabált, szinte sírt.

— Nem megyek sehová! — mondta nyugodtan Mäder. — Itt vagyok a barátaimnál, a barátaim szeretnek engem. Igaz?

— Igaz — mondta Ilonka. — Akkor megyek egyedül. — Menj! — Mäder nem volt goromba, csak őszinte.

— Várj, Ircsi, lekiérlek — mondta hosszú szünet után Zende. — Nekünk itt nincs semmi dolgunk.

— Csak tréfáltunk — mondta Ilonka később.

— Csak tréfáltunk — mondta Mäder.

És csöndesen megvacsoráztak.

* A Központi Sajtószolgálat 1980. évi novellapályázatán díjnyertes alkotás

ünnepeiken. S később részt vettem a Rákóczi Gimnázium pezsgő színjátszó életében. Sokáig emlegették kitérően sikerült Bánk bán-előadásunkat. Mindezek ellenére orvos akartam lenni. A színház iránti szeretetet belém oltotta az édesanyám, kiskoromtól fogva vitt az előadásokra. Egyszer aztán váratlanul szakadt fel belőlem: rendező leszek. Jelentkeztem is a főiskolára, de még a kapuban lebeszélte a rendezésről Várkonyi Zoltán, aki már látott valahol fellépni. Így kerültem a 7. osztályába, és elmondhatom, sokat köszönhetek neki. A pályámat és a színházhoz kötődő viszonyomat ő és Ádám Ottó színház-igazgató-főrendező határozták meg.

— Tizenhat éve színész. Ennyi idő után értékelhető a megtett út?

— Lehetséges, hogy többet hiszek a színészetről, mint ami valójában. Színész vagyok, de a pályám külsőségeivel még ma sem tudok mit kezdeni. Zavarban vagyok ennyi idő után is, ha valahol rám ismernek. Ennek nem szabadna így lennie, hiszen az emberek, úgy érzem, szeretnek. Mégis, igazán csak a színpadon érzem jól magam. De hát a színésznek a csillagokban kellene élnie. A szerepeimet illetően, mindig izgalmas feladatokat kaptam és sokat. Már főiskolás koromban is itt játszottam a Madách Színházban remek darabokban... A sikert viszont már nem látom ilyen

Hallottuk valahol

— Alfonz, nem haragszol, hogy vasárnapra meghívtam ebédre a volt férjemet? — kérdezi a férjétől Tarbiková asszony.

— Nem... Hiszen tudod, hogy szeretek magam körül boldog embereket látni.

— Bocsánat, elfelejtettem a kávéhoz kiskanalat hozni...

— Semmi baj, majd megkeverem a kávé az újjammal. Csak egy gyűszűt hozzon legyen szíves.

— Lajos, miért nem veszed fel az új nyakkendődet? — De kérlek szépen, ilyen sárban igazán jó lesz a régi is.

— Drága kis férjecském, ez életem legszebb nászéjszakája!

Egy nagyon forgalmas repülőtér igazgatója egy levelet kap ezzel a szöveggel:

„Azzal a kéréssel fordulok önökhöz, hogy csütörtökön 14 és 16 óra között szüneteltesék a közlekedést. Ugyanis szeretném eladni a házamat, amely a repülőtér mellett van, és éppen ebben az időpontban várom a vevőt...”

Egy férfi és egy nő az erdőben sétál. Amikor találkoznak az erdőszél, megkérdezik tőle:

— Tessék mondani, milyen messze van ide a falu?

— Hát olyan fél- kétórányi járásra...

— Hát akkor most félóra vagy két óra?

— Az attól függ, hogy szerelmesek, vagy házasok.

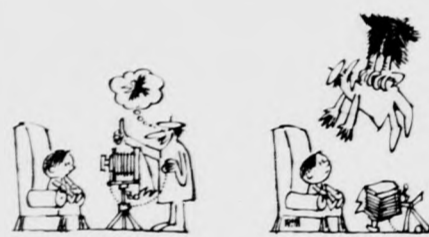
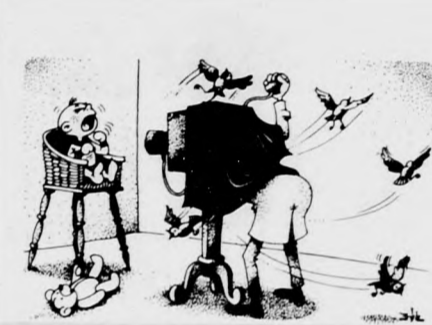
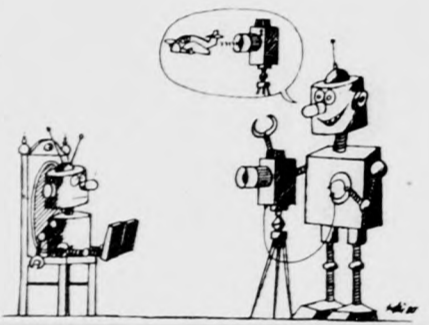
Malinová asszony az édesanyjához készül látogatába, és mielőtt elmegy, ezt mondja a férjének:

— Ha nagyon fogok hiányozni neked, akkor csak írj, és én azonnal jövök...

— Mit akarsz ott annyi ideig csinálni?

A mőkös és az asszony

Variációk...

fényképezőgépre

Vannak olyan napok, amikor minden a feje tetejére áll, és az egyik kellemetlenség a másikat éri.

VILLI BREINHOLST:

Úgy kezdődött, hogy felhívtam telefonon a kiadóm, és közölte, hogy nem adhatja ki a szerelmi témájú regényemet, amelyen hét éven keresztül éjt nappal téve dolgoztam. Azt is hozzátette, hogy az ilyesminek manapság nincs sikere. Ezután kezdődött a haddehárítás. Amikor munka után beültem a kocsimba, a rendőr persze megbirságot azért, mert tilos helyen parkoltam. Mire elvergődtem hazáig, hangulatom barométerének mutatója már a nullán állt.

— Mi újság? — kérdezte Marianne már a küszöbről. — Telefonált a kiadó? — Mi-kor kapod meg az előleget?

En erre valami egytagú szót sziszegtem válaszul, és a köpenyemet bevágtam a szék-renybe. Azután a szobámba vánszorogtam.

Kisfiam, Benni nyitott be.

— Itt az ellenőrző könyvem — mondta, és elém tette a füzetet. — Írd alá, kérek. Jól tudom, nem fogsz örülni az osztályzataimnak, de ígérem, hogy a következő héten kijavítom az összeset. Az egésznek az az oka, hogy na-

gyon belemelegedtem a foci-zásba, tudod... de most már vége, mert Frederiksen igazgató elvette a futball-labdámat, merthogy tegnap betört az üzletének a kirakatát, mert túl erősen szúrtam meg a labdát a bal lábammal... és itt a számla az új kirakat-üvegről, nagyon vastag üveg, azért ilyen drága...

Aláírtam az ellenőrző könyvet. Aláírtam egy csekket Frederiksen igazgatónak. Intettem, hogy Benni eltűnhet. Kifelé! A gyerek sietve távozott. En pedig rámeredtem a visszautasított kéziratomra, hétévi munkám, hétévi kétségeim és aggodalmaim eredményére, és az egészet íróasztalom legmélyére süllyesztettem...

Arra öcsüdtem fel, hogy Dorte lányom áll előttem.

— Mit akarsz?

— Tudod, ez a kis porcelán szobor... meissen... az ebédelőben áll... emlékszel? En segítettem anyának port törölgetni, és... magam sem tudom, hogyan történt... a szobor hirtelen lepottyant a földre... sikerült megjavítatnunk... összeragasztat-

tuk... úgyhogy most már alig látni, hogy egyáltalán széttört valamikor... Itt a számla, írd alá a csekket... hát... kissé drága, de a műhelyben azt mondták, hogy majdnem hétszáz apró darabkát kellett összeragasztani, úgyhogy...

Aláírtam a csekket. — Légy szíves, hordd el magad, de gyorsan — mondtam rekedten, és kitésekkeltem lányomat a szobából.

Dorte kioldalgott a szobából. De bejött Marianne. Egészen ki volt borulva, és a nézése olyan volt, mint egy halálra rémült kutyáé.

— Mi a fene történt már megint?! — sziszegtem, és közel álltam ahhoz, hogy szétrobbanjak a méregtől. — Mit csináltál? Ripityára törted a kocsi, vagy másvalamit műveltél?

— Igen...

— Micsoda-a-a?!

— Igen, ripityára tört... tudod, amikor faroltam vele a garázból, túl gyorsan hajtottam, és éppen arra ment egy teherautó, és egyenest belém ütközött... nekem semmi ba-

jom nem esett, és a szerelő azt mondta, hogy ki tudja javítani, mert a karosszéria mégsem tört egészen ripityára, és...

Előbb fejembe tolt a vér, lassan biborvörösré gyúlt az arcom, aztán a vér kifolyt belőle és olyan fehér lett a képem, akár a kréta. Aztán a vér egy része megint visszafolyt, és foltos lett az ábrázatom. Aztán erőt vettem magamon, és az ajtóra mutattam.

— Kifelé! — harsogtam. Marianne elpárolgott, én pedig a székre rogytam, és lehunytam a szememet. Amikor felnyitottam, Pelle ott ült a lábam előtt és a farkát csóválta. Megsimogattam a kutyát. Az ember leghűségesebb barátja, egyetlen vigaszom, kedves, szótlan teremtmény...

— A-u-u-u... — vakkan-

tott. Csak ekkor vettem észre, hogy Pelle nagy sárga borítékot szorongat a szájában.

— Add ide — mondtam, és Pelle kiengedte fogai közül a borítékot. Felnyitottam, egy papírlapot húztam ki belőle, és elolvastam.

Kétszáz korona bírságról szóló végzés volt, azért, mert Pelle megharapta a postást...

Gellért György fordítása

Viselet hölgyhorgászoknak

Akiről utcát
neveztek el
Debrecenben

Széchenyi István

Történelmi család sarja, a XIX. század első felében megindult nemzeti liberális reformmozgalom kezdeményezője volt. Erdeklődése hamar felébredt az ország gazdasági és kulturális élete iránt. Hazája elmaradottságát igyekezett változtatni. Időrendben az alábbi létesítések fűződnek nevéhez. 1825-ben jövedelmei kamatának felajánlásával megveti a Magyar Tudományos Akadémia alapját. Létrehozza az Első Lótenyésztő Egyesületet, meghonosítva ezzel a lóversenyeket. 1827-ben megalapítja a Nemzeti Kaszinót. 1831-ben részt vesz a dunai gőzhajózás életrehozásában, a pesti Hengermaolom és a Kereskedelmi Bank alapításában, 1836-ban az Obudai Hájgyár és a Téli Kikötő megépítésében. Szorgalmazza a Duna-Tisza csatornáról szóló törvényjavaslat jóváhagyását, és magyar nyelven előadó színház létesítését.

Személyes példamutatásával ösztönzi a bortermelés s a selyemhernyó-tenyésztés fejlesztését. 1835-37 közt irányítja az Al-Duna szabályozását és a róla elnevezett al-dunai út építését. Nevéhez fűződik a Lánchíd létesítése is. Hazánk első dunai hidjával siettetti ama szivügyének megvalósítását, hogy Pest-Buda az ország fővárosává emelkedjen. Az 1845-46-os években a Tisza szabályozási és ármentesítési munkái, valamint a balatoni gőzhajózás megindítása emelkednek ki áldásos tevékenységéből.

Mint közíró, az ismeretes Hitel-Világ-Stádium trilógiájában fejt ki gazdasági-politikai nézetét. Nevezetesen az ezekben vázolt program, a feudalizmus válságából nőtt ki, feltárva a korszerűbb gazdasági rendszerek szükségességét a társadalmi és okait. A jobbágyok felszabadítását a főnemességtől várta. Emiatt az arisztokraták nagy többsége összefogott ellene. Világosan rámutatott, hogy melyek a nemzeti átalakulás legfőbb teendői. A célhoz vezető út a nemzeti vagyon gyarapítása és a szellemi előrelépés kell hogy legyen. Akadályozói a nemzeti kiváltságjogok. Követeléseit 12 pontos törvényjavaslattal foglalta. Mivel ennek kinyomtatását a cenzúra megtiltotta, külföldi kiadványának példányait csempészték be.

Ezek után politikai programjában egyre inkább megterpant, a köznevelés ellenzéki irányzatával is szembe került. Az első reformországgyűléstől távolította magát. Kossuth Lajos nyíltszínre lépésekor a Kelet Népeben igaztással vádolta a polgári forradalmárt, hogy kezdeményezéseivel veszélyeztetik a reformtörvényeket, ezzel a Béccsel való összeütközés elkerülhetetlen lesz. Viszont örömmel fogadta 1848 márciusának vértelen mozgalmát, a kezdeti győzelmet a polgári átalakulás kibontakozásának tekintette.

Az uralkodóház és a független Magyarország közötti ellentétek kieleződése felzaklatott idegrendszerrel megviselte. Elmegyógyintézetbe vonult. Döblinből nem is jött ki többé. 1857-ben gnyos vitézaitaiban leplezte le az abszolutizmus kegyetlen rendszerét. Emiatt rendőri zaklatásoknak volt kitéve. Míg nem 1860 áprilisának egy borongós napján önmaga oltotta ki életét.

Széchenyi István nevezte Kossuth a legnagyobb magyar. Személyében a polgári reform bátor kezdeményezőjét tiszteljük: hazaszeretet, az emberi haladásba vetett hite, a haladó eszmékért vívott harca, önfeláldozó akaratereje, gazdag gyakorlati munkássága a magyar történelem nagy alakjává avatták.

A Széchenyi utca a Vörös Hadsereg útjától az István útig terjed, a 4. sz. főútvonal városba vezető szakaszaként.

Dr. Bornyi József

SZABADIDŐ * SZABADIDŐ * SZABADIDŐ

AZ ORVOS TANÁCSA

A torokfájásról

A leggyakoribb panaszok egyike a torokfájás.

A torok, a garat, a légzőszervek legfelsőbb, legszabdabb, legközvetlenebb része — szinte a légzőszervek kapuja.

A nyitott szájon át beszívott levegő és a vele együtt bejutó kórokozók jóformán minden akadály nélkül bejutnak a torokba és megtelepednek a garat nyálkahártyáján, a torok képletein. A hurutos betegségek nagy része ezért kezdődik a torokban, a mandulán.

A bejutott kórokozók megtelepedését két körülmény segíti elő:

1. Az emberek igen sokszor — különösen sietés és beszéd közben — szájon át szívják be a hideg levegőt, holott sokkal helyesebb volna orron át lélegezni. Az orrjáratokon áthaladó levegő felmelegszik, és a baktériumok nagy része fennmarad az orrkagyló nyálkahártyáján és csillósózein. Tehát az orron át lényegesen tisztább, melegebb levegő jut a légcsőbe, mint szájon át.

2. Valami olyan elváltozás van az orrban, mely az orrlégzést megakadályozza és szájlégzésre kényszeríti a beteget. Ez lehet: orrszájnyílódás, az orrnyálkahártya polipusa, ami az orr légjáratait szűkítő, elhúzó gyulladást okoz.

A rossz szokásból vagy idült betegség miatt szájlégzéshez szokott egyén nemcsak nap-

pal lélegzik nyitott szájjal, hanem éjszaka is. Az orrjáratok melegeit és pársítót hirtelen ilyenkor elmarad, a szájból, torokba, garatba száraz, hideg levegő jut, ami lehűti, kiszáradja a torok nyálkahártyáját és így valószínűleg előkészíti a talajt a baktériumok számára. Ezért fáj olyan gyakran az orrán át lélegezni nem tudó gyermek vagy felnőtt torok.

Sok olyan betegséget ismerünk, amelyek torokfájással kezdődnek, vagy torokfájás kíséretében egyszerű garathurut formájában zajlik le. Pl. a náthák, influenzák jó részében gyulladt, vörös a torok, és nyelési fájdalmakról panaszkodik a beteg. A skarlát (vörheny) is torokfájással kezdődhet, akárcsak az agyhártyagyulladás vagy a járványos gyermekbénulás.

Vannak olyan betegségek is, amelyekben a torokgyulladás a fő tünet, és az összes elváltozások a torokban zajlanak le, illetve a többi szervbetegség esetleg csak későbbi szövődés során kapcsolódhat hozzá. Közöttük leggyakoribb a mandulagyulladás, amely a mandulák meggyulladásával és megvörösödésével jár. Ha a mandulák mélyedéseiben sárgásfehér gennygöccsöket látunk, tüszős mandulagyulladásról beszélünk. Néha a mandulák környékén gennyes tályog keletkezik, ha ez nem fakad ki, vagy nem nyitják fel, súlyos légzési zavarokhoz vezet.

A mandulagyulladás, illetve minden garatúri heveny, lázas, fertőző betegség magában hordja az izületi, a szív- vagy vesegyulladás lehetőségét. Nem maga a kórokozó felelős a felsorolt szervek megbetegedéséért, hanem a kórokozó — mégpedig a streptococcus baktérium — által a szervezetben létrehozott túlerzékenység (allergia). Ezért is indokolt minden heveny, lázas garatúri gyulladást komolyan venni és orvosi kezelést igénybe venni.

A torokfájással kapcsolatban kettőféle tanácsot adhat az orvos:

1. Szokjuk meg az orrlégzést, védekezzünk a cseppterítés ellen.

2. Ha valaki torokfájásról panaszkodik és lázas, fektessük ágyba, és hívjunk orvost. A torokfájós beteget különítsük el, és még a láz megszűntése után is legalább 48 óráig tartsuk ágyban, hogy a szövődéseket elkerüljük.

Biztosítsuk a levegő nedvességtartalmát — különösen a gáz- és távfűtéses lakásokban. Ezt a különböző párologtató módszerek alkalmazásával érhetjük el.

A kisgyermekek száját, orrát ne kössük be, mert a néhány percen belül nyirkossá váló szál-kendőn keresztül beszívott levegő hidegebb lesz, mint a légköri levegő (a párologás hőt von el). Az orr- és állgörgy megfagyásának veszélyéről nem is beszélve.

KERESZTREJTVEÉNY

KÖSZÖNTŐ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

Arany János új esztendőt függőleges 1. és 19. számú sor-köszöntő verséből idézzük két ban.

Jókívánást a vízszintes 2.,

VÍZSZINTES: 2. (Beküldendő.)

12. Ragadosra azott föld, 13. Foghús, 14. Főleje, 15. Sógör, régi szóval, 16. Színes bőrű népfaj, 17. Eszkából, 18. Evetnek száma, 19. Kinyom, 20. Épületmaradvány, 21. Határidő után, 22. Vágószék, 23. Törmelék, szemét, 24. Keresztül, 25. Bóvitének, 26. Evangélikus röv, 27. Két személynévmas, 28. Vasúti kocsik közé szerelik, 29. Nevelés től sport, 30. Fogyszáj, 40. A Szovjetunióban élő nép, 41. Odu, 42. Sziklacsup, 43. Római ötvenhatos, 44. Község Komárom mellett, 45. Öltöny része, 46. Német női név, 47. Kutyája, 48. Fuss, 49. Mázol, 50. Gyarapszik, 56. Aruslák, 58. Kicsinyítő képző, 59. Becézett Ilona, 61. Vízsz: régi ürmérték, 62. A Vízsz: melékfolyója, 64. Hagya, 67. Javadalmaz.

FÜGGŐLEGES: 1. (Beküldendő.)

2. Becézett női név, 3. A szerelmi költészet műzsája, 4. Igeköltő, 5. Jelt ad, 6. Evszak, 7. Kemény fém, 8. Fordított női név, 9. N. A., 10. Nővények szilárdító setje, névelővel, 11. A völgy név, 12. Aruda, 13. Vízsz: testrés, 24. Megjelentet (kőnyvet), 26. Vízsz: afrikai állam, 27. Pénzadás, vonatra dobálás, 29. Szólnok megyei közleg, 31. Mátikák, 33. Könyörgök, 35. Erdői vad kicsinye, 37. Darabolt fatörzs, névelővel, 39. Vajkésítés mellékterme, 41. Hajszolja, 46. Zamat, 47. Állami jövedelem, 51. Névelő háziállat, 52. Közleg, Zenta alatt, 55. Zseblámpa áramforrása, 57. Áltéta, 59. Cselekvést kifejező beszédész, 60. Erre a helyre, 62. Pálca, 63. Palánk, 65. N. J., 66. Határrag, 67. Diplomáciai Testület, 68. Római ötvenes.

G. Gy.

BÉLYEGGYŰJTŐKNEK

FIATALOK KAPOSVÁRRA

A 19. országos ifjúsági bélyegkiállítás Kaposvárott az ifjúsági és művelődési központban rendezik. Kevés ország ifjú filatelistái büszkedhetnek azzal, hogy már ilyen sok és eredményes szereplést tarthattak. A korábbi rendezvények sikeresen népszerűsítették a gyűjtés nemcsak szórakozását az ország minden részében. Az idei bemutató a rendező megye ismertetésén kívül a KISZ XII. kongresszusa, az Úttörők Szövetsége jubileuma és az első úrréplés 20. évfordulója je-

gyében zajlik le. A készülődés nagy és bizhatunk abban, hogy Kaposvár jelentős állomása lesz a hazai ifjúsági gyűjtőmozgalom fejlődésének. A kiállítás népszerűsítésére Kaposvár 1. postahivatala előzetesen hirdető bélyegzőt használt. Nyomdában van már a rendezvényt köszöntő postai levelezőlap is. Emlékpecsételés lesz a kiállítás postahivatalánál, valamint az ebből az alkalomból rendezendő komcsipostán. A rendezőbizottság várja a gyűjteményeket, főleg a fent leírt vezérfonalhoz kapcsolódó témában.

HAMISÍTVÁNYOK MEGDICSŐÜLÉSE

Háromszázfélé, kizárólag hamisított bélyeg szerepelt a legelőkelőbb londoni árverező cég aukcióján. Nagyobb számban fordultak elő a gyűjtők megkárosítására készülő példányok, mint a posta elleni csalások. Elsősorban a jelen valóban használt darabokat keresték, ezek közül is rendkívül érdeklődést váltott ki a „tözsdei hamisítvány”. A szóban forgó bélyeg az angol posta 1872. évi sh címletének utánezata. A magas értékű bélyegek közül sokat ragasztot-

tak fel a tözsdei táviratokra. A hamisítványokat készítő alkalmozott előzetesen segített az ügyfeleknek, a bélyeg kezébe sem adta és erős bélyegzőnyomattal azonnal eltakarta. A kiválóan dolgozó hamisító jelentős összeggel károsította meg a postát. Személye nem derült ki, gyártmányait 25 év után a gyűjtők fedezték fel. A hamisítvány mintegy 100 000 forintot ér, sokszorta többet, mint az eredeti.

VILÁGHÍRADO

Angliában kedves jókívánások, bohókás szerelmi üdvözlések kelnek útra február 14-én, Valentine (= Bálint) napján. Ezt a néphagyományt, valamint a majálisok táncosait, az aratóünnep vidám hangulatát és az álarc-

sok karneválját tárja elének az angol posta első 1981. évi sorozata.

Ókori istenek mitológiai ábrázolását keltik életre a svédok. A füzet formában kiadott sorozaton a termékenység, vagy a villámok ura úgy jelenik meg előttünk, ahogyan a vikingek elképzelték a túlvilági hatalmakat. Leghatalmasabb a fedőnéven Freykernt szőlított isten, akinek valódi nevét halandók ki sem mondhatták.

A XV. század végén élt Csi Jing mester. Az általa festett tájképekben Formozsa négy bélyegén, illetve blokkján gyönyörködhetünk. A szigetországban új év táján a boldogság, a jólét, a hosszú élet és öröm jelképét festik falakra, ablakokra. A jókívánások írásjeleit most a postai idezési fel bélyegen.

XV. századi olasz mesterek Madonna-kepeivel díszítette karácsonyi sorozatát és blokkját Burundi. A szép kiadvány sikert aratott, ezért újból megjelentették a bélyegket, de a névtéket felemelték és címetlenként 1-2 frank felárat szednek.

Oszttrák szomszédaink 2,50 sch névértékű jelképes rajzú bélyege a szociális biztosítási törvény 25 éves jubileumát köszönti. Az ország kedvező gazdasági helyzete következtében az alaptörvény adta jogokat azóta is szélesítették. A polgárok a rendszer egyes ágazatait különböző mértékben veszik igénybe, baleset esetére 5, orvosi szolgáltatásokra 4 millió biztosított van.

Bíró Gyula

AUTÓSOK—MOTOROSOK

Ha megcsúszik a kocsi

Ismét itt a tél, szaporodnak azok a nehézségek, amelyek az autósok és motorosok életét megkeserítik. A sokasodó gondok közül hadd ragadjam ki most a gépkocsi megcsúszásának veszélyét. A gépkocsi megcsúszása az esetek többségében egyben balesetveszélyes helyzetet is jelent, ezért elsődleges feladatunk a csúszás megelőzése. A megelőzés a gépkocsi felkészítésével kezdődik. Ezek közül legfontosabb a gumiabroncsok állapota. A tél beállta előtt gondoskodjunk arról, hogy valamennyi gumiabroncs kifogástalan állapotban legyen. A felkészítéshez tartozik még a fékek és a futómű beállítása, a lengéscsillapítók ellenőrzése.

A gépkocsi sebességének megválasztásánál figyelembe kell venni az út állapotát, burkolását, dőlését és vonalvezetését. Az út állapotát tekintve leginkább a jeges,

majd a havas, sáros, vizes útesten számíthatunk a jármű megcsúszására. Az útburkolatok közül legjobban a nedves kerámít csúszik, majd a kockaköves és a sima aszfalt jelent fokozott csúszásveszélyt. Az út kanyarodása vagy erős dőlése (negatív dőlése) szintén fokozza a gépkocsi megcsúszásának lehetőségét. Fenti szempontok együttes figyelembevételével kell meghatározniunk járművünk optimális sebességét.

Fontos szabály, hogy fokozott csúszásveszély esetén minden hirtelen mozdulatot kerülnünk. Megcsúszást okozhat a hirtelen fékezés vagy gázadás, a hirtelen gázérvétel vagy kormánymozdulat egyaránt. Segíti a csúszásveszély korai felismerését a megfelelő tájékozódás is. Elindulás előtt figyeljük a rádióban elhangzó, autósok szoló információkat és a várható hőmérsékletet. Tudnunk kell, hogy

az igénybe venni kívánt útszakaszon hol számíthatunk állandóan fokozott csúszásveszélyre (pl. sárfelhordás) vagy eljegesedésre (hidek, szélvédett helyek stb.). Nedves úton haladva a visszapillantó tükrökből időnként ellenőrizniük, hogy látszik-e a gépkocsink kerekének nyomma az útesten. Ha a kereknyomok nem látszanak, az út eljegesedésére következtethetünk.

Mit tegyünk, ha a megcsúszás mégis bekövetkezett? A fő szabály: Csúszás közben fékezni tilos! Ez a szabály a blokkoló fékezésre vonatkozik, ilyenkor ugyanis a gépkocsi irányíthatatlan lesz, mozgása kiszámíthatatlanná válik. Leggyakrabban a gépkocsi hátulja csúszik meg (farolni kezd). Ilyen esetben a gázérvétellel egy időben a tengelykapcsoló pedált lenyomjuk és az út hosszten-gelyvonalának irányába kor-

OT

A családok életében a televízió. Ott, a társ nélkül minden a műsort, elmarad gen szokások meg szelgetések. Am események öröm galmait elmondj nak a családtagok dolgozónak" a töl izgalom feloldód mők családi közl nak s a hasznos tá beépülnek a csalá be.

A televízió el családtagok mon és gyakran csak tokká zsugorodik tékes gondolat, den emberben var soha nem kerül Sajnos.

Hányszor jön mek téle elménye retné elmondani sz történt az iskolába szor reked benne szüleink nincs id túrelme meghallg nivalóját. A min szülőtípus körül r légkör és ez ke hat a gyermekek gének fejlődésére nek, akivel szül szelgetnek eleget,

MEGFÍGY DOLG

Vonalzó igénybe kűt mondjátok me két nyíl meghossza nala melyik betű X-et metszi és a h mú pontokat éri el

Eg

Lencsetál
Hozzávalók: 20 d góker, 1 fej vörösh dkg füstölt szalonn lencse, 4 evőkanál evőkanál cukor, húsvéles, bors.
A lencsét puhára zellert, a hagymát lonnát feldarabolju lonnadarabkákat tesszük és közepes olvasztjuk. Hozzáad lert és a hagymát keverés mellett üve roljuk. Végül belet lencsét és főzzük. B korral, húsvélev pikánsan fűszerezzi

Babtál
Hozzávalók: 1 hagyma, 2 evőkaná margarin, 1 doboz (főtt), 1 csomag kor mélyhűtött húsog kávéskanál kakuk bors.
A hagymát kocká A zsiradékot lábas

ARRA

zajlik le. A készülök és bizhatunk abban, aposvár jelentős állólesz a hazai ifjúsági mozgalom fejlődésének állítás népszerűsítésére. A postahivatala hirdető bélyegzőt. Nyomdában van már zvenyt köszöntő postai lap is. Emlékpécész a kiállítás postahál, valamint az ebből omból rendezendő kon. A rendezőbizottság gyűjteményeket, főent leirt vezérfonalhoz ódó témában.

CSÖÜLESE

a tőzsdei táviratokra. sítványokat készítő alott előzőekben segí- ügyfeleknek, a bélye- be sem adta és erős- ényomattal azonnal a. A kiválóan dolgozó jelentős összeggel ta meg a postát. Sze- em derült ki, gyártm- év után a gyűjtők fe- el. A hamisítvány ma 100 000 forintot ér, a többet, mint az ere-

neválját tárja elének posta első 1981. évi

steneik mitológiai áb- keltik életre a své- füzet formában ki- rozaton a termékeny- új év táján a bol- a jólét, a hosszú élet jelképét festik falak- okra. A jókívánás- jeleit most a posta bélyegen.

zázadi olasz mesterek képeivel díszítette yi sorozatát és Burundi. A szép ki- sikert aratott, ezért gjelentették a bélye- de a névtereket fel- és címletenként 1-2 lárat szednek.

szomszédaink 2,50 értékű jelképes rajzú a szociális biztosítási 25 éves jubileumát. Az ország kedvező i helyzete következt- alaptörvény adta jo- tota is szélesítették. A a rendszer egyes t különböző mérték- ig igénybe, baleset o, orvosi szolgáltatá- milliós biztosított van.

OTTHON - CSALÁD - OTTHON

A szó: összetartó erő A CSALÁDI BESZÉLGETÉSEKRŐL

A családok életébe „betört” a televízió. Ott, ahol válogatás nélkül minden este nézik a műsort, elmaradnak a régen szokásos meghitt esti beszélgetések. Amikor a napi események örömeit vagy izgalmait elmondják egymásnak a családtagok, így „feloldozódnak” a történetek. Az izgalmak feloldódnak, az örömek családi közkinccsé válnak s a hasznos tapasztalatok beépülnek a család életvitelébe.

A televízió „elrabolja” a családtagok mondanivalóját, és gyakran csak kis mondatokká zsugorodik az a sok értékes gondolat, amely minden emberben van, de talán soha nem kerül napvilágra. Sajnos.

Hányszor jön haza a gyermek tele élményekkel, szeretné elmondani szüleinek, mi történt az iskolában. És hányszor reked benne a szó, mert szüleinek nincs ideje vagy türelme meghallgatni mondanivalóját. A mindig rohanó szülő típus körül nyugtalan a légtér és ez kedvezőtlenül hat a gyermekek személyiségének fejlődésére is. A gyermek, akivel szülei nem beszélgetnek eleget, érzelmileg

elmagányosodik saját otthonában. Azok a szálak, amelyekkel a gyermek szüleihez kötődik, lassan, lassan gyengülnek. Minél nagyobb lesz a gyermek, annál jobban lazulnak az érzelmi kötődés szálai, ha a gyermek csak testi ellátottság terén kap kifogástalan ellátást. Ilyen esetekben alakulhat ki az a kritikus helyzet, amikor a fellazult szálak helyett a baráti kötődések erősödnek. A gyermek a barátaival még akkor sem szakítja meg kapcsolatát, ha erkölcsileg kifogásolható, rossz baráti társaságba keveredik. Hiszen ez a szál a szülői szeretet és törődés hiányát pótolja.

Milyen sok szülő ajkáról hangzik el a panasz: — Mindent megadtam a gyermeknek és mégsem becsüli meg magát. Rossz társaságba keveredett. Hálátlan. Szemtelen. Nem lehet neki beszélni. Pedig milyen sok zsepényt kap. Elmeget moziba, kirándulni, szórakozni. Mit akar még?

Talán... az elmulasztott beszélgetéseket kérné számon a gyermek a szüleitől, amelynek igénye sokáig benne él,

de aztán másik vágányra futott. A barátaival. Ott mindig elmondhat mindent. Meghallgatják. S a szülő későn feltámadt érdeklődését már csak kíváncsiságnak, vagy akadémikuskodásnak minősíti. Addig kell a gyermekkel beszélgetni, amíg még nyitott a szülői tanácsok befogadására. Ha szülei előtt érzelmileg bezárul, akkor már nem lehet vagy nagyon nehezen lehet megtalálni a szívéhez vezető utat. Erről a gyermekpszichológusok sok konkrét példát tudnának elmondani.

A felgyorsult élettempó, a több szórakozási lehetőség (tévé, rádió, könyv, társasági élet stb.) a munka mellett elég sok időt elvon a szülők egymással történő beszélgetési idejéből is. Pedig a legmélyebb kapcsolat egyik bizonyítéka éppen az egymás gondolatainak kicserélésében nyilvánul meg. Ehhez pedig idő kell. Eppen ezért, ha a házastársak nem szentelnek elég időt arra, hogy nyugodtan beszélgethessenek, előbb-utóbb szakadék áll közéjük. Ez szinte törvényszerűen bekövetkezik. A véleménycsere, a gondolatközlés, sőt, a jó értelemben vett vita a családi

élet lüktető pulzusa, egészséges vérkeringésének külső jele.

Nagyon fontos, hogy a mélyebb lelki problémák is felszínre kerüljenek, s a házastársak őszintén megbeszéljék egymásnak esetleg nem tetsző magatartásából fakadó rossz érzéseket. Ez nemcsak lelki okok miatt ajánlatos, hanem megelőzhetné a visszafojtott indulatokból eredő gyomorfekélyek, epebajok, idegi panaszok keletkezését. Ott, ahol a meghitt családi beszélgetések megfogyatkoznak, egyre sivábbá válik a családi élet, s ez a család minden tagját hátrányosan érinti.

A szó összetartó erő a családban. A belső lelki élet fényképe. Feltárja az ember egyéniségének szépségeit. Tulajdonképpen a kimondott gondolatok fémjelzik az embert szülői, házastársi vagy társadalmi minőségében.

A házasság tartóssága és a családi élet boldogsága érdekében ne hagyjuk el a meghitt beszélgetéseket, akar az aron, hogy egy-egy este nem kapcsoljuk be a tévét.

Fási Katalin

Muzsikus Péter

9 Hangszerország, hahó, hahó! Itt vár két kis látogató! A két földi gyermeket Fogadja vig zeneszó és szeretet.

10 Hangszerország búvárszöld, Itt a hangszer testet ölt. Szíve dobban, lépte koppan. Már nem fekszik ócska tokban.

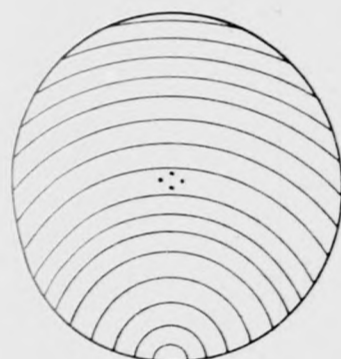
11 Pál: Dobnak tetszik lenni, tényleg? Péter: A hangszernek itt mind élnek! Dob: Kérdezed, felelem! Valamennyi eleven!

12 Fagott: Ne-ne-ne-nevem fagott. Ki-ki-ki-kicsit dadogok.

13 Kürt: Szálljon szívetekre öröm, En, a kürt is kikürtölm; Harmónia, jótündérünk; Megjelenik tüstént nekünk! Pam! Pam!

KÖRTALÁNY

A körzövel játszó rajzoló a középső vonalak között levő négy pont közül melyikre szúrta a körzöt, amikor a külső kört megrajzolta?

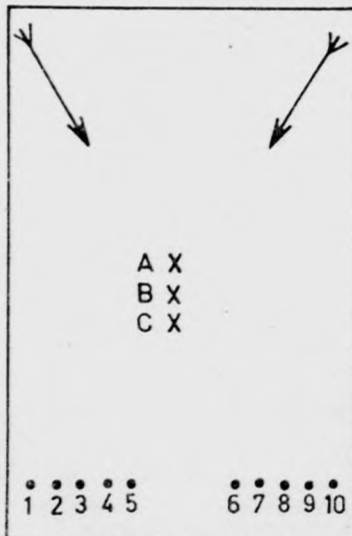
A jobb oldali pontra.

Megfejtés:

MEGFIGYELÉS DOLGA

Vonalzó igénybevétele nélkül mondjátok meg, hogy a két nyíl meghosszabbított vonala melyik betűvel jelzett X-et metszi és a hányas számú pontokat éri el?

A két nyíl a B-betűvel jel-

A X
B X
C X

Megfejtés: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Egytálételek

Lencsetál

Hozzávalók: 20 dkg zeller-gyökér, 1 fej vöröshagyma, 20 dkg füstölt szalonna, fél kg lencse, 4 evőkanál borecet, 1 evőkanál cukor, 1 evőkanál húsleves, bors.

A lencsét puhára főzzük. A zellert, a hagymát és a szalonnát feldaraboljuk. A szalonnadarabkákat fazékba tesszük és közepes lángon ki-olvasztjuk. Hozzáadjuk a zellert és a hagymát és állandó keverés mellett üvegesre pároljuk. Végül beletesszük a lencsét és főzzük. Ecettel, cukorral, húsleves és borsal pikánsan fűszerezjük.

Babtál

Hozzávalók: 1 nagy fej hagyma, 2 evőkanál vaj vagy margarin, 1 doboz tarkabab (főtt), 1 csomag konzerv vagy mélyhűtött húscomb, 1,5 kávéskanál kakukkfű, só, bors.

A hagymát kockára vágjuk. A zsiradékot lábasban közep-

pes lángon felforrósítjuk. A hagymadarabokat arany-sárgára sütjük. A babot és a hús-gombócokat levélvel együtt hozzáadjuk és felfőzzük. Kakukkfűvel, sóval és durvára örlt borsal fűszerezjük.

Zöldborsós egytál

Hozzávalók: 1 csomó leveles-zöldség, 2 evőkanál vaj vagy margarin, 1 kávéskanál hús-kivonat, 1 doboz zöldborsó (1/2 kg), 25 dkg főtt sonka (vastag szeletekben), 1,5 dl tej, só, bors, 2 evőkanál apróra vágott petrezselyem.

A vajat (margarin) lábasban felmelegítjük. A leveles-zöldséget megtisztítjuk, vékony karikákra vágjuk és a zsiradékban üvegesre pároljuk. A húskivonatot, zöldborsót levélvel együtt hozzáadjuk és gyorsan felforraltjuk. A sonkát kis kockákra vágjuk, a lábasba tesszük és tejet öntünk rá. Elkeverjük, sóval és törött borsal fűszerezjük. Petrezselyemmel megszórjuk.

A csibe és a macska

(BURMAI NÉPMESE)

— Süssél, mama, kalácsot! — kérte egyszer a Csibe az anyját. A Tyúk elmosolyodott, és elküldte a fiát forgácsot szedni, hogy befűthesse a kemencét. Ahogy a Csibe a szomszéd ház konyhájában a forgácsot szedte, odavetődött a Macska.

— Drága Cica, engedj el engem! — könyörgött a Csibe, mert látta, hogy a Macska már a karmát merszgetti. — Meghivlak kalácsot enni.

— Jól van. — felelt a Macska. A Csibe hazafutott a forgácssal, és elmesélte, hogy mi történt.

— Ne búsulj, fiacskám, — felelt a Tyúk. — Sütök egy hatalmas kalácsot. Neked is jut belőle, meg a Macskának is.

Amikor a hatalmas kalács elkészült, a Tyúk odatette a Csibe elé, de figyelmeztette, hogy hagyjon a Macskának is. De olyan finom volt a kalács, hogy a Csibe az egészet megette, az utolsó szemig.

— Mi lesz most? — kérdezte az anyját. — Én... az egész kalácsot megettem.

— Ó, te kis mohó! — szidta az anyja. — De talán el is felejtette? ... — reménykedett a Csibe. — Lehet, hogy nem is tudja, hogy hol lakunk, és el sem jön?

De ebben a pillanatban meglátta, hogy közeledik a Macska.

— Mamácska! — kiabált riadtan a Csibe. — A Macska! Jön a Macska! Mit tegyünk most?

— Fuss utánam! — kotkodácsolta a Tyúk, és a ház mellett álló konyha ajtaja felé futott.

A Csibe utána szaladt, és mindketten körülnéztek a konyhában, megbízható rejtékhelyet keresve, és bebújtak egy nagy cserépfazékba.

A Macska észrevette, hogy a Tyúk és a Csibe elfut előle, és méregbe gurult.

— Hé... Hát az én kalácsom? Utánuk futott a konyhába. Ott bizony nem volt senki.

— Csak itt lesznék valahol — szölt magában a Macska. — Saját szememmel láttam, hogy idefutottak. Biztosan elrejtőztek valahová. Semmi baj, kivárom őket. Előbb vagy utóbb elő kell jönniök.

I elült a Macska a küszöbre, és türelmesen várakozott. Az agyagfazékban meg ott reszketett a Tyúk meg a Csibe. De a Csibe hamarosan magához tért, és odasúgta az anyjának:

— Tüsszentenem kell... — Ne is merj rágondolni! — felelt komolyan a Tyúk. — Meghallja a Macska, és megtalál minket. Kis idő múlva a Csibe újra odasúgta: — Csak egy felet... — Nem! — mondta a Tyúk. — Nem és nem! Eltelt egy kis idő, és a Csibe újra sutogni kezdett: — Csak egy csöppet... — Hallgass! — felelt az anyja.

Kis idő múltán újra csak: — Egy pirinyót... A Tyúk elvesztette a türelmét, és azt mondta: „Na jó”. A Csibe akkorát tüsszentett, hogy az edény kettérepedt, és ők ott álltak fedezetlenül. Szerencsére a Macska azt hitte, hogy a mennyi dörög, és ijedten elszaladt.

A Tyúk épségben jött ki a konyhából, és mögötte büszkén lépdelt a Csibe.

Fordította: Migray Emőd

DURIST
 tot szervez
 s 23—29. között
 üdülőházakban
 sok autóbusszal
 dijak felnőtteknek:
 ulti gyermekeknek:
 ud és várja
 is a
 0. Telefon: 10-820.
 4. Telefon: 60-440.

rvási Újvilág Mezőgazda-
 rmezőszövetkezet felvétel-
 es állattenyésztési ágazat-
 A hentes „C” kategória-
 kfelelőn a 19127. MEM-
 sz. rendelet alapján. Je-
 es írásban vagy személye-
 rmezőszövetkezet elnöke-
 jdbüszörményi Városgaz-
 si Vállalat gyakorlatlaltal
 ező magas- és mélyépítő-
 ljesítmény-elszámolóit ke-
 onnall belépéssel. Béren-
 gyezés szerint. Jelentke-
 jdbüszörmény, Radnóti

energetikus munkakör-
 ere, erősáram, valamint
 ü üzemeltetési gyakorlat-
 ránt rendelkező közép-
 letve felsőfokú végzettsé-
 embert felvesszünk. Ai-
 unk még üzemanyagrak-
 v- és lánghegesztőt, vala-
 epjármű elektromos mű-
 Bocska! Mgtsz Hajdú-
 gpállomás.
 preceni GELKA-kirendelt-
 ő szervez Debrecen, Vá-
 12.C. azonnali belépésre
 akkumulátor javításához
 antartásához értő egy fő
 nkást. Háztartási gépek
 hoz értő egy fő műsze-
 Szakmai gyakorlatlaltal
 zó anyag- és áruforgalmi
 sokat. Onálló elszámolási
 örrel. Gyakorlattal ren-
 gépírní tudó adminisztrá-
 y fő takarítónót. Jelent-
 Debrecen, Vágóhíd u.
 szervizben.
 zünk munkakülföldi vezetői
 rbe közép- vagy felső-
 végzettséggel rendelkező
 Pályázatok részletes
 jzzal „szövetkezeti gya-
 43 553” jellegre a Hírde-
 jük.
 eseti lehetőséggel betanít-
 nkára férfi dolgozókat, vá-
 autó-motorszerelő,
 nostargonca-szerelő, vil-
 és lakatos szakmunnal
 onnall belépéssel alkall-
 BIOGAL Gyógyszer-
 allagi út 13. szám.
 eni Városgazdálkodási
 kispékezők vizsgáival
 zó dolgozókat és növény-
 szak- illetve betanított
 ókat keres felvételre.
 zés: Veresi út 1. sz.

preceni Baromfi-feldolgo-
 ló üzem felvételre keres
 rendelkező gépkezelő-
 apkőzi otthonba dajkát
 ódeli kiegészítő. Jelentke-
 zési út 1., munkakülföldi
 elre keresünk nem nyug-
 szmunkalagos takarítónó-
 lépett bejegyzéssel ne je-
 enek. Országos Takaré-
 Debrecen, Vörös Hadsere-
 16.

du megyei Állami Épít-
 Vállalat felvételre keres
 s, ács, festő, hegesztő,
 szerelő szakmunkásokat,
 s betonozókat és segé-
 ókat. Munkaszállás biz-
 Jelentkezés a munka-
 álkodáson Debrecen,
 er 11. szám,
 ammarost tmk-ba alkall-
 EPGEF Debrecen, Ispó-
 30. szám.

ÉK
 roru szívvel tudatjuk,
 felejthetetlen drága jó
 edesapánk, nevelő-
 nagyapánk, testvé-
 apósnak, keresztapám,
 nk és jó rokonunk
 NAGY LÁJOS,
 eceni Vízmű és Gyógy-
 Vállalat nyugdíjasa,
 anuár 7-én, 64 éves ko-
 rövid szenvedés után
 t. Szeretett halottunk-
 t. Január 13-án, kedden
 11 órakor vesztünk vég-
 sút a Köztemető I. o.
 amú ravatalozó termé-
 lgári szertartás szerint.
 szoló család. Lakás:
 en, Babits u. 27. Rész-
 gátások mellőzését kér-

önetet mondunk mind-
 akik
TÓTH JÓZSEFNE
 én megjelentek, rava-
 koszorút, virágot he-
 és mélyszéges bána-
 n részvétellel osztottak.
 szoló család.
 Momtól megtört szív-
 dtatjuk, hogy felejt-
 edesanyánk, anyósunk,
 amánk, testvérem, só-
 k és jó rokonunk
TÓTH BALÁZSNÉ
 korában 1981. január
 rövid, súlyos betegség
 lhunyt. Szeretett halot-
 temetése 1981. január 13-
 den du. 14 órakor lesz
 temető I. o. 2-es számú
 zó terméből polgári
 tás szerint. A gyász-
 ad. Debrecen, Sarok

A mozgás ígézetében

SPORT SPORT SPORT SPORT

Hübner drámája

Az olaszországi Meránóban drámai fordulattal befejeződött a Korcsnoj—Hübner sakkvilágbajnok-jelölti döntő páros mérkőzés. A nyugatnémet Hübner Korcsnoj 4,5:3,5 (2) arányú vezetése mellett feladta a páros mérkőzést. Nem tudjuk, a két függőben maradt játszmában kinek voltak jobb esélyei. Az azonban nyilvánvaló, hogy Hübner nem bírta idegekkel a nagy csatát. Két ízben is vezetést szerzett Hübner, de Korcsnoj egyenlített. A hetedik játszmában a nyugatnémet sakkozó nyert állásra tett szert, de rontott pozíciójában, majd ritkán látható durva hibát vétett. (Elnézett egy sakk-bástyát.) Ez az elnézés szétfosztatta Hübner álmait, és már nem tudta

magát összeszedni. Helyzetét reménytelennek ítélve feladta a 16 játszmára tervezett mérkőzést. Hübner a két magyar világbajnokjelölt Adorján és Portisch legyőzése árán jutott el az „igéret földjének” kapujába. Nagyratör tervei azonban hajótörést szenvedtek Korcsnoj szívósságán. Az NSZK versenyzőjéből hiányzott ezúttal a küzdeni tudás, és nem tudta elviselni az idegfejlést. Ez vezetett aztán oda, hogy mint korábban egy ízben már megtette Petroszján ellen, nem várta be a most már kikerülhetetlen vereséget és feladta a harcot. Így Korcsnoj lesz ismét a világbajnok Karpov kihívója.

F. T.

Eredmények és remények

Ha mérlegre tesszük a debreceni élsportolók elmúlt évi teljesítményeit, egyértelműen megállapítható, sok sportsiker hozott 1980. városunk számára. A teljesség igénye nélkül: kiesési gondok nélkül maradt bent az NB I-ben a DMVSC labdarúgócsapata és jelenleg a 10. helyen áll a bajnoki táblázaton. Hasonló volt a klub női kézilabdacsapatának szereplése is. A debreceni lányok az előzetes várakozást felülmúló játékkal biztosították pozíciójukat a magyar női kézilabdacsport élvonalában. A DMVSC birkózócsapata megerősítette helyét sikeres CSB-szereplésével az I. osztályban. Ugyanez mondható el a D. Dózsa cselgáncsozóról és a DUSE tornászlanairól. A világklasszis Varga István visszavonulása után törvényszerű volt a Dózsa férfi kézilabdacsapatának mérsékeltbb szereplése. Változatlanul sikeresen szerepelt a D. Volán salakmotoros gárdája. Talán egy évben sem került feljebb egy osztállyal még annyi debreceni csapat, mint 1980-ban. NB I-be jutott a DMVSC röplabda- és súlyemelő-csapata. Nagy fölénnyel nyerték meg a bajnokságot a DUSE sakkozói. A megyei bajnokság megnyerése után az osztályozókön kivívta a jogot az NB II-es szereplésre a D. Vörös Meteor női asztalitenisz, a DMVSC sakk, a Derecske női és a Nádudvar férfi kézilabdacsapata.

Nagyüzem asztaliteniszben

Január 11-én, vasárnap megyszerte nagyüzem lesz az asztalitenisz sportágban. A városokban, járáásokban bajnoki küzdelmeket rendeznek, különböző korosztálybeli versenyzők részére. Debrecen 1981. évi felnőtt egyéni és páros bajnokságát — nők és férfiak részére — reggel 8 órától bonyolítják le az Irinyi Elemiszer-ipari Szakközépiskola tornatermében. A végig kieséses rend-

szertű versenyen nemcsak az igazolt asztaliteniszesek, hanem az územek, intézmények, szövetkezetek dolgozói is részt vehetnek. Hajdúszoboszló ez évi ifjúsági, női, férfi egyéni és páros bajnokságát ugyancsak vasárnap rendezik, reggel 8 órától, a Kossuth utca 8. szám alatti tornateremben. Ugyancsak bajnoki asztalitenisz-versenyt bonyolítanak le vasárnap reggeltől Derecskén is.

A debreceni atlétika összteljesítménye gyengébb ugyan a korábbi évekenél, fiataljai viszont eredményesebben szerepeltek. Szólunk kell még sportolónk nemzetközi sikereiről is. Varga László negyedik lett a súlyemelő EB-n, Moszkvában három debreceni versenyző — Varga, Babály és Nagy — képviselte a magyar színeket. K. Szabó és Csapó IBV-győztes lett, és dobogóra állhatott az IBV-n a birkózó Tóth is.

Úgy gondolom, ez a felsorolás alátámasztja azt, amit a bevezetőben megfogalmaztam. Mégis úgy érzem, az előrelépés és a debreceni sportélet fejlődése viszonylagos. Egyrészt változatlanul megvannak a város sportéletének felfoltjai, mégpedig nagyon fontos, alapsportágakban. Másrészt az elért sikerek legnagyobb része csapatos, mégpedig olyan sportágakban, amelyek kifejezetten egyének, a csapatversenyek csak másodlagos szerepet töltenek be. Vonatkozik ez a birkózásra, cselgáncsra, súlyemelésre, sakkra. Egyértelmű, hogy egy város súlyemelő- vagy birkózó-sportjának nem az az értékmérője, hogy csapata szerepel-e az I. osztályban, hanem az, hogy a versenyzők hogyan állnak helyt az egyes súlycsoportokban, a magyar bajnokságokon, illetve a nemzetközi porondon. Debrecennek a fent említett sportágakban kevés olyan versenyzője van, akik a hazai élményhöz tartoznak. De azt is meg kell jegyeznünk, hogy a II. osztályú bajnokság megnyerése korántsem jelent garanciát a sikeres I. osztályú szereplésre, az osztályok között meglevő nagy színvonalbeli különbségek miatt.

SOROKBAN

A Tatabánya NSZK-ban túrazó NB I-es férfi kézilabda-együttese 25—20 arányban győzött az egykori BEK-ellenfél Hofweier ellen.

Négy együttes részvételével labdarúgó teremtornát rendez január 25-én, vasárnap a városi sportfelügyelőség. A sportszarnokban szereplő viadal teljes bevételét a mozgásértelek megsegítésére ajánlották fel.

Új edző került a Hajdúnánás megyei bajnokságban szereplő labdarúgócsapatához: a jövőben Főhn László irányítja a szakmai munkát.

Mátraházán edzőtáborozik a magyar sportlövő válogatott keret. A huszonhárom versenyzőt számláló csapatban ott van Nagy Lajos, az MHSZ KISZÖV debreceni lövészklubjának sportolója is.

A varsói nemzetközi férfi kosárlabdatornán: Finnország—Magyarország 82—80 (48:38). Három forduló után: Finnország 6, Varsó I. 5, Magyarország 5 pont.

A Honvéd Asztalos SE NB II-es abdarúgó-együtteséhez igazolt Földi (D. Kinizsi), valamint Csisztu (Hajdúszoboszlói Bocska).

A D. Volán labdarúgócsapatához igazolt Kiss András, a D. Kinizsi NB II-es együttesének kapusa.

Elkészült a cselgáncsozók elmúlt évi ranglistája. A D. Dózsa két I. osztályú versenyzővel szerepel a legjobbak között: a 78 kg-ban Kovács Gábor a második, a 95 kg-ban Sefcsik Sándor a negyedik helyen.

A hastingsi nemzetközi sakkverseny tizedik fordulóján a svéd Andersson vezet 6,5 ponttal, a magyar Pintér Józsefnek 3,5 pontja van.

A Népsport labdarúgó-statisztikájából kiderül, hogy az NB I-es debreceni együttesben Szűcs I., Fodor és Kerekes végigjátszotta az idényt. Az osztályzatok alapján a DMVSC a hatodik helyen áll: csupán a Bp. Honvéd, a Videoton, az FTC, a Vasas és az Újpest egyéni teljesítményei voltak jobbak.

Ács, villanszerelő, festő szakmunkásokat és segédmunkásokat FELVESZÜNK
DEBRECENI ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET
 Hatvan utca 43. Munkahely

Négy átletádozó szerződött egy esztendőre Kuvaitba: Kulcsár Gergely, Schulek Ágoston, Erdélyi György és Arvai József dolgozik 1981-ben a közel-keleti országban.

Edzőcsere Balmazújvárosban. A területi bajnokságba pályázó labdarúgócsapat szakvezetője, Mikecz Béla megvált az együttestől, a hírek szerint Petrőczy Gábor, a sárretudavariak játékos-edzője lesz az új tréner.

Az elmúlt évben legjobban szerepelt nyolc-nyolc férfi és női teniszező a Mesterek Tornáján mérte össze erejét. A mezőnyök (nők, Washington): Mandlikova, Lloyd-Evert, Austin, Navratilova, Turnbull, Ruzici, Jäger, Shriver. (Férfiak, New York): McEnroe, Lendl, Connors, Borg, G. Mayer, Solomon, Clerc, Vilas.

Visszatért Portugáliába Eusebio, az 1966-os labdarúgó-világbajnokság gólkirálya. A 38 esztendő világhírű csatár pályafutását az Egyesült Államokban fejezte be, rövid ideig játékosvezetőként működött ott — új feladata a lisszaboni labdarúgó-iskola vezetése.

Mit várhatunk a közeljövőben? Kétségtelen, hogy felnövekedjen Debrecenben egy igen tehetséges fiatal generáció. Gondolok itt az IBV-sikereket elért K. Szabóra és Csapóra, akik korosztályuk legjobbjai, és tőlük sikeres szereplés várható nemzetközi vonatkozásban is. De említhetném a tehetségét a felnőttek között is igazoló Jenei Károlyt, a birkózó Tóth Ferencet, a serdülő súlyemelőreményesség Kerek Istvánt, a sakkzó Ballait, a válogatott keretbe bekerült kézilabdás Menyhértet, a labdarúgó Sallait, a salakmotoros Hajdút. Természetesen ez a felsorolás sem lehet teljes, de jelzi, hogy tehetségeken nincs hiány.

A kialakult egyesületi keretek megszilárdítása mellett szükséges a sportlétesítmény-hálózat további fejlesztése, valamint a labdarúgó-centrikus szemlélet átalakítása. Jövőre elkészül a műanyag borítású atlétikai pálya, befejeződik a DMVSC sportszarnokának építése, de hasznos volna a Dózsa modern lóterének teljes felépítése. (Kevesen tudják, hogy az ország egyik legkorszerűbb lótere épült fel a Határ úton, de anvagiak hiányában az építkezés nem fejeződhetett be.) A város legégetőbb létesítménygondja a fedett sportuszoda hiánya. Úgy gondolom, a közismert nehézségek ellenére foglalkozni kell a sportuszoda építésének kérdésével, s talán megtalálható a megoldás is.

Összegezve tehát, az elért eredményeket nem szabad túlértékelnünk. mértékartó optimizmussal kell munkálkodni, hogy Hajdú-Bihar és rövidesen kiemelésre kerülő nagy egyesülete, a DMVSC előrébb kerüljön a megyék és egyesületek közötti rangsorban.

Filep Tibor

IBUSZ
 Az IBUSZ társasutazást szervez autóbusszal
EGER—SZILVÁSVÁRADRA
 február 21—22-én.
 Részvételi díj: 615 Ft.
 teljes ellátással és szállodai elhelyezéssel.
 Jelentkezés és felvilágosítás:
IBUSZ UTAZÁSI IRODA,
 Debrecen, Vörös Hadsereg útja 11—13.

Kelet-magyarországi Közmű- és Mélyépítő Vállalat
 Nyiregyháza
 Vörösmarty tér 7. szám
felvesz
 debreceni és Debrecen környéki munkahelyekre kőműves, ács, épületasztalos, festő-mázoló, hidegburkoló, víz-, fűtés-, villanszerelő, vasbetonszerelő, könnyű- és nehézgépkészítő, szak- és betanított munkásokat, továbbá kubikos és kiszolgáló segédmunkásokat. Komplex szakmai brigádok felvétele előnyben.
JELENTKEZÉS:
 a vállalat tejjuzemi (Debrecen, Köntösgát sor) építkezésén (BHG mellett) az építészvezetőnél.

FELHÍVJUK
A GÉPJÁRMŰ ÜZEMELTETŐK FIGYELMÉT,
 hogy a személy és kis tehergépkocsik fékbetét ragasztását soron kívül vállalja a
Finommechanikai Vállalat
 Autószerveze,
 Debrecen, Szabadság útja 92. sz.

ÉRTESÍTÉS
 A TIGÁZ Debreceni Üzemigazgatósága értesíti vezetőket földgáz fogyasztóit
 hogy a gázkészülék meghibásodásokat és gázszivárgásokat településenként a következő helyeken kell jelenteni:
 Hajdúszoboszló, Árpád u. 1. sz. telefonszám: 60-530
 Hajdúböszörmény, Bíró Péter u. 54. sz. telefonszám: 243
 Hajdúnánás, Bocska u. 100. sz. telefonszám: 358
 Nagyhegyes—Elep
 Nagyhegyes, Petőfi u. 31. sz.
 Nádudvar, Pacsirta u. 1. sz.
 Kaba, Vörös Hadsereg u. 154. sz.

Medgyessy-évforduló

Koszorúzás és emléktábla-avatás Budapesten

Medgyessy Ferenc Kosuth-díjas szobrászművész, a XX. századi magyar szobrászat kimagasló alakja, születésének 100. évfordulója alkalmából koszorúzás ünnepséget rendeztek szombaton a Mező Imre úti temetőben. Sirjánál koszorút helyeztek el: a Hazafias Népfőnt Országos Tanácsa, a Művelődési Minisztérium, Debrecen város, a Fővárosi Tanács, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége, valamint a Magyar Nemzeti Galéria képviselői.

Ugyancsak szombaton, a Százados úti művésztelep

műhelyének falán emléktáblát avattak, amely a művész születésének 100. évfordulójára emlékeztet. Szabó Iván szobrászművész terve alapján készült. Avatóbeszédet Németh Lajos művészettörténész mondott, majd a Hazafias Népfőnt Országos Tanácsa, a Művelődési Minisztérium, a Fővárosi Tanács, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége és a szövetség kelet-magyarországi területi szervezete, valamint a VIII. kerületi Tanács képviselői megkoszorúzták az emléktáblát. (MTI)

Országos amatőr

képző- és iparművészeti kiállítás

1981. június 6-7-én Miskolcon, a díszgyári Vasas Művelődési Központban, országos amatőr képző- és iparművészeti kiállítást és találkozót rendeznek.

A kiállítás átfogó képet igyekszik adni az amatőr képző- és iparművészeti mozgalom helyzetéről, ugyanakkor bemutatkozási lehetőséget is ad.

Az országos kiállításon részt vehet minden amatőr képző- és iparművész szakor, alkotócsoport, egyéni amatőr képző- és iparművész. 15 éven aluliak csak abban az esetben vehetnek részt a pályázaton, ha szakorban tevékenykednek.

A pályázatra az utóbbi három évben készült munkák küldhetők be, az alábbi kategóriákban: festmény, grafika, szobor, kislasztika; iparmű-

vészeti munkák; környezet-alakítási tervek, makettek és ezekről készült fotók (vizuális kísérletek dokumentációi). A szakor tagok és egyéni alkotók személyenként és kategóriánként legfeljebb 3 darab, a szakörök kollektívan legfeljebb 30 darab alkotással pályázhatnak.

Az egyéni alkotók és alkotócsoportok részvételi szándékukat 1981. január 30-ig a megyei művelődési központnak írásban jelezniük. A megyei művelődési központok részletes felvilágosítást küldenek a jelentkezőknek a pályamunkák beküldésének technikai feltételeiről és időpontjáról.

Az országos kiállításon és találkozón való részvételre, valamint a legjobb alkotások díjazására az országos szakmai zsüri tesz javaslatot.

Nyári időszámítás:

március 29-től szeptember 26-ig

Megjelent az idei nyári időszámításról szóló rendelet — a Magyar Közlöny 1980. évi 97. számában —, amely szerint március 29-től szeptember 26-ig a szokásosnál egy órával korábban kezdjük napjainkat. Március 29-én nulla órakor az óra mutatóját egy órára kell előreigazítani, majd pedig szeptember 27-én egy órák ismét visszaállítani nulla órára. A rendelet intézkedik arról is, hogy a nyári időszámítás bevezetésének és megszüntetésének időpontjában munkák végző — nem havibéres — dolgozók munkabéretét a tényleges teljesítmény, vagyis a valóságosan ledolgozott munkaidő alapján számolják el.

A Magyar Villamos Művek Tröszt számításai szerint a múlt évben a nyári időszámítás révén a háztartásokban, a üzemekben és a közvilágításban a számítottól többet, a várt 80 millió helyett 100-120 millió kilowattóra villamos energiát takarított meg az ország. Ennyi energia például egy akkora városnak, mint Keszthely, egész éves áramfogyasztását fedezi. A nyári időszámítás tehát beváltotta a hozzá fűzött reményeket. Így látta az európai menetrendi konferencia is, amelyen az országok küldöttségeinek többsége — köztük a magyar delegáció is — azt az indítványt fogadta el, amely szerint az ideiglenes hétével hamarabb kezdik meg a nyári időszámítást, mint tavaly. Ennek előnye minden bizonnyal növekszik majd a villamosenergia-megtakarítás is.

A tavalyi premier után a mostani folytatás már nem okoz különösebb problémát a közlekedésben. A MÁV május 30-ig érvényes téli menetrendjében ugyanis már feltüntették, és külön jelzéssel is ellátták a nyári időszámításból adódó változásokat. A Volánnál csak a téli pótlás veszté érvényét, március 29-től május 30-ig az éves menetrend szerint közlekednek a buszjáratok. A légi közlekedés rugalmasan alkalmazkodik a módosításhoz, és a szokásos április 1. helyett három nappal előbbi érvényvel vezeti be a nyári menetrendet, míg a MAHART a márciusban megjelenő menetrendjében természetesen már ugyancsak figyelembe veszi az óraigazításból adódó változásokat. (MTI)

Miről ír a Magyar Hét?

Az orosz nyelvű lap tájékoztató a moszkvai Rubljov Múzeum ikongyűjteményének budapesti sikeréről és egy új magyar találmányról, amelylyel üzemanyag-megtakarítás érhető el a ZIL gépkocsiknál.

A cseh-szlovák mutáció

hírt ad a magyar egyetemisták sikeréről Pozsonyban. A szerb-horvát nyelvű lap bemutatja a Baranya megyei kollégiumok hálózatát. A román futóút közli Garai Gábor futóúti nyilatkozatát a magyar-román írószövetségi kapcsolatokról.

Tűz Aradványpusztán

Január 9-én 13 óra után riasztották a tűzoltókat, mert Papp Sándor Aradványpuszta, Iskola utca 48. szám alatti lakos házában tűz keletkezett. A ház lakói dolgozni voltak, így személyi sérülés nem történt. Az anyagi kár jelentős, a be rendezés nagy része megsemmisült. A tűz keletkezésének oka még ismeretlen.

(Fotó: Berki István)

Fenyőrigók, süvöltők, sasok a Hortobágyon

A sarkvidéki nagy hideg elöl csapatostul érkeztek az elmúlt napokban madarak a Hortobágyra. Ezekben a napokban már a pusztán minden részén lehet látni kenderikéket, fenyőrigókat, az erdőszéleken vörös tollú süvöltőket, a kopár szikes részekben pedig füles pacstirkát tanýadig. A korábbi évekhez képest nagyobb számban maradtak a pusztán bölömbikák, valamint mocsári madarak: guvatok is. Ha nagy „utánjárásal” is, de még találunk életet a nádasokban,

illetve az úgynevezett „nyalásokban”, tehát azokon a mocsaras részekben, ahol nincs jég és felszínre jönnek a víztorvok.

Ezen a télen is tanýadnak a pusztán réti sasok. Parkérlékról a nemzeti őri gondoskodik, belsősegekben teritnek számukra. A tavaly őszi nagy pocokinvázióknak tulajdonítják az ornitológusok, hogy az idén szokatlanul nagy számban telelnek a Hortobágyon kékes réti hékák, egerész- és gatyás ölyvek, továbbá vörös vércsék.

A Debreceni Népi Együttés megismétli jubileumi műsorát január 12-én 19 órai kezdettel a Kólcsey Ferenc Művelődési Központ színháztermében.

A felvételi jubileumi műsoron készült.

(Fotó: Vencsellei István)

MOZI • SZÍNHÁZ • TV

RENKIVÜLI SIKER! ORSZAGOS BEMUTATÓ ELŐTT: Január 12-től 21-ig.
A NYOLCADIK UTAS: A HALÁL című színes, szinkronizált angol tudományos fantasztikus film.
Csak 18 éven felülieknek! Háromnapos jegyértékelés! Bemutató: Vig du. 12-21. Apolló de. és Meteor 15-18. Apolló du. és Vig de. 19-21.

SZÍNHÁZ
Január 11.:
Műv. Központ:
Ma 10 óra: Hunyadi László — Kodály Ifj. bérlet.
7 óra: Repülési kísérlet — Csokonai-bérlet.

Hungária:
Ma 7 óra: Cukorváros — MGM-BFK.

Január 12.:
Stúdiószínház:
6 óra: Dühöngő ifjúág — MGM-BFK.

TV
VASÁRNAP
BUDAPEST, 1.

7.38 Műsorismertetés. 7.40 Idősebbek is elkezdhettek... Tévétorna. 7.45-8.30 Művészek filmjei. 8.30 Óvodások filmjei. 8.35 Művészek filmjei. 8.40-9.00 Karácsonyi ajándékok. 9.00 Hírek. 9.45 Vitéz László és a többiek. 10.25 Utazás velünk! 11.00-12.05 Mákszem Matyi. Erich Kastner tévéjátéka (ism.). 14.03 Műsorismertetés. 14.05 A Pamír lejtőin. Cseh-szlovák rövidfilm. 14.35 Reklám. 14.40 Műsorainkat ajánljuk. 15.05 Keleti Márton-sorozat. Hatványdal. Magyar film. 16.40 A Duna-kanyar jövője. 17.40 Vasárnapi muzsika. 18.30 Reklám. 18.35 A Közöségszolgálat tájékoztatója. 18.40 Idősebbek is elkezdhettek... Tévétorna. 18.45 Esti mese. 19.00 A Hét. 20.00 Hí-

rek. 20.05 Petőfi. Tévéfilm. V14. rész: „Szerelm gyönygel”. 21.00 Kapcsolat... Társasjáték. 21.40 Sport hírek. 21.50 Tanár úr. Beszélgetés. 23.00 Hír- és közéleti műsor. 23.15 A költészet fája életem... Válogatás Petőfi Sándor verseiből V14. rész.

POZSONY, 1.
8.15 Hírek. 8.20 Gyerekek műsora. 10.45 Szovjet-amerikai dokumentumfilm-sorozat. 11.35 Zenés műsor. 12.15 Híradó. 13.00 Nemzetközi slágerverseny. 15.00 VS Praha-Dukla Liberec férfi röplabda-mérkőzés. 16.10 Látozás a klubban. 16.55 A 13-as körzet. Cseh film. 18.30 Esti mese. 18.40 Zenés szórakoztatós műsor. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Vers. 20.10 Falat a szerelemre. Tévéjáték. 21.50 Sport híradó. 22.15 Dokumentumfilm. 22.40 Zenei krónika. 23.10 Hírek.

POZSONY, 2.
16.15 Hírek. 16.30 Kaleidoszkóp. 17.00 Találkozás szovjet művészekkel. 17.50 Szépiel dokumentumfilm. 18.40 Műsorajánlat. 19.00 Utazó kamera. 19.30 Pedagógusok műsora. 20.00 Az Eruption együttes műsora. 20.25 Zora Olomouc-Iskra Partizanski női kézilabda-mérkőzés. 21.15 Hírek. 21.30 Jack London. Dokumentumfilm. 21.50 Tévétorna.

BUKAREST
8.15 Monte Christo grófia. Filmsorozat gyerekeknek. 8.40 Az egészséges életmódról. 9.00 A falu életéből. 10.45 Zeneszó. 12.05 Vasárnapi album. 16.15 Caragiale művei a képernyőn. 17.40 A képernyő a kisléle. 18.00 Tv-híradó. 18.30 Népdalok. 19.35 A visszatérés. Film. 21.10 Tv-híradó.

A NYÍREGYHÁZI RÁDIÓ MŰSORA
8.30 Hírek. Időjárás. Lap-szemle. 17.05 Hétnyitó. Hétfői információk magazin. Szerkesztő: Góncsi Mária. (A tartalomról: Ml újsg a boltokban?) — Hétköznap a nyíregyházi Bátorpari Szövetkezetben — Kulturális hírek — Sport — Dr. Orosz Gyula válasza halálgyászantúl krónika. 18.15 Új felvételeinkből. (3)

Ertesítem kedves vendégeimet, hogy a Gambirius kozmetikából előjött és Apafi u. 113. alatti kozmetikumát megnyitottam. Nyitva tartás: 9-18 óráig. Minden szombat szabad. Telefon: 22-145. Műlierné Ozga Klára kozmetikusmester. (2)

HÍREK

1981. január 11., vasárnap

Ágota napja

A Nap kél 7.30 — nyugszik 16.15 órakor

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS: Időnként megnövekvő felhőzet, az északnyugati, északkeleti országokban valószínűleg szóróvihar, gyöngye havazással. Eleinte gyöngye, változó irányú, vasárnap időnként kissé élénk délnyugati szél. Éjszaka helyenként ködképződés. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet általában mínusz 11, mínusz 16, a legmagasabb nappali hőmérséklet vasárnap mínusz 1, mínusz 6 fok között.

HATTYÚDAL. A vasárnap televízióműsorok közül Keleti Márton 1963-ban készült Hatyúdal című filmjét ajánljuk megtekintésre. A korábban nagy sikert aratott film főbb szereplői: Páger Antal, Várkonyi Zoltán, Szirtes Ádám és Stankay István.

ÚJ SZOROZAT. A Napló január 13-i számában kezdjük meg a Marlene Dietrich életéről szóló sorozat közlését.

„ARCKÉPESEK” ÉRVE-NYESÍTÉSE. A MÁV Debreceni Igazgatósága felhívja a közalkalmazottak figyelmét, hogy arcképes igazolványukat 1981-re béléggel ellátva újra érvényesítsék. A béléggel 25 forint, az új igazolványt pedig 25 forint. Az érvényesítés március 2-től március 20-ig tart.

LOTTÓTÁJÉKOZTATÓ. A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság közlése szerint a 2. héten ötalatolás szelvény nem volt. A nyeremények a nyereményilleték levonása után a következők: 4 találatos szelvény 50 darab, a nyereményük egyenként 149 819 forint. Három találatot 4059 fogadó ért el, nyereményük egyenként 923 forint. A kéttalálatos szelvények száma 134 202 darab, nyereményük egyenként 30 forint.

CSILLAGASZAT. Diavetítéssel egybekötött csillagászati előadás-sorozat kezdődik Kabán a művelődési házban. Az első előadást Szoboszlai Endre tartja január 12-én, hétfőn 16 órakor Ember és világegyetem címmel.

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Nyolcvan évvel ezelőtt, 1981. január 11-én született a felvidéki Jaszán, és 1942. október 3-án, 41 éves korában halt mártírhálát Oleksza Borkanyuk, a Kárpát-Ukrán hős kommunista harcos, előerényes partizán, a Szovjetunió hőse.

Szűlei kárpátaljai földművesek voltak, s bár ő középiskolát végzett, földmunkás lett, majd Tiszabodány határában a falki-termelők között dolgozott. Fiatalon kapcsolatba került a kommunista mozgalommal, s 1924-ben belépett a pártba. Szlovákiában végzett mozgalmai munkát. A prágai parlamentben 1935-től szülőhelye földmunkás választóit képviselte; Cseh-szlovákia Kommunista Pártja Központi Bizottságának tagja, a Politikai Bizottság póttagja volt.

Mielőtt a horthysta magyar csapatok megszállták Kárpát-Ukrajnát, Borkanyuk a Szovjetunióba szökött. A világháború kitörésének másnapján jelentkezett a Vörös Hadseregbe, s 1942. január 4-én egy ötagú partizáncsoport élén előerényes bevetésre indult. Az akció nem járt sikerrel, a csoport tagjainak többsége a faszéktákkal vívott üzharcban Kárpát-Ukrajnában hősi halált halt. Február 12-én csendőrkézzel került ő is; a nagyszéri kommunista 1942. október 3-án végeztek ki Budapesten, a Margit körüli börtön udvarán.

AZ ÜGYELETES HÍRSZERKESZTŐ

Hajdú István
Telefon: 12-144

ÚJ JÁRAT. Január 18-án a 11-es számú helyi autóbuszjárat új időpontban is indul. A Borzán Gáspár utcától munkanapokon 20 óra 15 perckor, az MGM-től 19 óra 55 perckor indul az autóbusz.

Fénykép a televízioról

Egy kaliforniai cég olyan fényképezőgépet hozott forgalomba, amellyel a televízió egyes képeiről papírelvonat készíthető. A Videoprint 5000 elnevezésű berendezés kívánságra fekete-fehér vagy színes (pozitív, vagy negatív) fotót állít elő normál tévéközvetítéstről, videokazettáról, képlemezzel vagy komputergrafikáról.

Különleges felvételi eljárással sikerült a fotózás céljára kedvezőtlően képfeloldású televíziós képernyőről jól sokszorozható finom szemcsés felvételeket készíteni.

A KULTÚRA KOSARA

Hétfőn a Petőfi rádióban 13 óra 25 perckor kezdődik Illés György szerkesztésében az a sorozat, amelynek első részében hazánk és az UNESCO kapcsolatát elemzik. A hallgatók megismerkedhetnek az UNESCO-programok keretében működő magyar oktatási központok munkájával, és bemutatkoznak olyan tudósok is, akik az ENSZ szerveinek megbízásából külföldön dolgoztak.

HANGVERSENY

Molnár Viola orgonaművész hangversenyét rendezik meg január 18-án, vasárnap délelőtt fél 11-kor a László Ferenc Zene-művészeti Főiskola nagytermében.

MŰSORAJÁNLAT

Vasárnap a Petőfi rádióban 10 óra 33 perckor kezdődik a Színházi magazin. Benkő Tibor műsorában többek között a debreceni Csokonai Színház új előadásáról a Repülési kísérletről is szó lesz.

ELVESZETT Kéthónapos fehér kölyök kutya Káthócsa utca környékén. Becsültes megtalálási jelentkezését várom a 13-617-es telefonon.

KÖZLEMÉNYEK

A Magyar Autóklub debreceni szervezete személygépkocsi-vezetői tanfolyamot indít. Jelenkezési határidő: 1981. január 24-ig. Debrecen, Szabadság útja 96. sz. alatt. A gépkocsivezetői tanfolyam díjának kiegyenlítésére részletfizetési kedvezményi biztosítunk (3)

Ertesítem kedves vendégeimet, hogy a Gambirius kozmetikából előjött és Apafi u. 113. alatti kozmetikumát megnyitottam. Nyitva tartás: 9-18 óráig. Minden szombat szabad. Telefon: 22-145. Műlierné Ozga Klára kozmetikusmester. (2)

Ember gépjár

Közismerté vált, hogy a városos vagy sűrűn lakott területeken a gépjárművek használata nemcsak a levegőt szennyezi, hanem a zajszennyezés is okozója. A hivatalos statisztika szerint az autók által kibocsátott zaj a városi lakosság számára már jelentős kellemetlenséget okoz.

Valóban teljesen végtelenül sok a gépjármű, amely a városban vagy a lakóterületen közlekedik. A gépjárművek használata nemcsak a levegőt szennyezi, hanem a zajszennyezés is okozója. A hivatalos statisztika szerint az autók által kibocsátott zaj a városi lakosság számára már jelentős kellemetlenséget okoz.

Es száguldozhatnak, nem tennt, se emberek, a vola a gázdpedál a sebességváltó gépjárművek ereje, sebessége, az embernek tekintve nem mindenki a pályán.

Lehet-e ez a kezni? Ma már a gépjárművek használata nemcsak a levegőt szennyezi, hanem a zajszennyezés is okozója. A hivatalos statisztika szerint az autók által kibocsátott zaj a városi lakosság számára már jelentős kellemetlenséget okoz.

A gépjárművek használata nemcsak a levegőt szennyezi, hanem a zajszennyezés is okozója. A hivatalos statisztika szerint az autók által kibocsátott zaj a városi lakosság számára már jelentős kellemetlenséget okoz.

Hazánkban a gépjárművek használata nemcsak a levegőt szennyezi, hanem a zajszennyezés is okozója. A hivatalos statisztika szerint az autók által kibocsátott zaj a városi lakosság számára már jelentős kellemetlenséget okoz.

Eppen ez a szemléltető eredmény, amely arra utal, hogy a gépjárművek használata nemcsak a levegőt szennyezi, hanem a zajszennyezés is okozója. A hivatalos statisztika szerint az autók által kibocsátott zaj a városi lakosság számára már jelentős kellemetlenséget okoz.

Gyertya